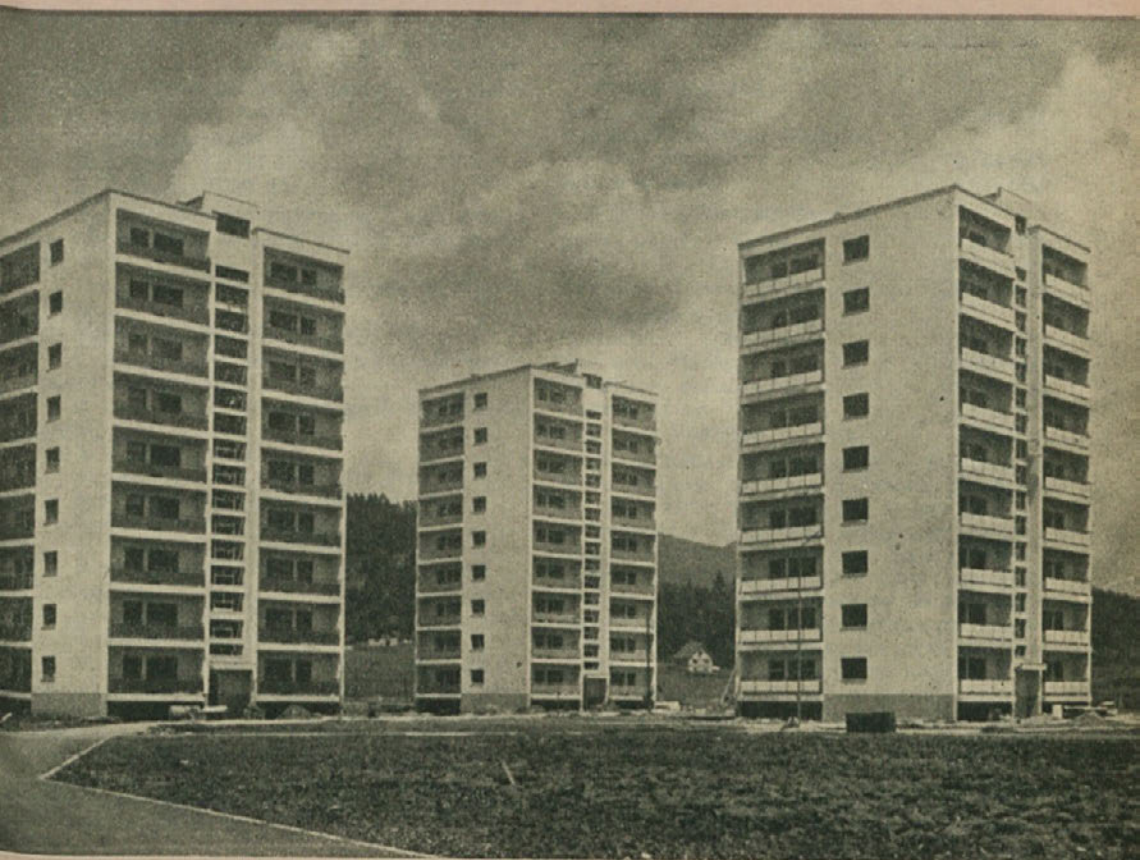

GLASILO = INGRADA =

ŠTEV. 4-7

CELJE, AVGUST 1959

LETO VIII

Delavsko samoupravljanje

Važnejši sklepi delavskega sveta

Tretje redno zasedanje 29. aprila 1959. Predsednik upravnega odbora je poročal, da se vrše seje upravnega odbora redno vsakih 14 dni.

Poleg rednih poročil direktorja o stanju podjetja, ki se na sejah upravnega odbora obravnavajo, dajejo svoja poročila tudi ostali vodilni uslužbenci podjetja, če se to od njih zahteva.

Med ostalimi sklepi, ki jih je sprejel upravni odbor na zadnji seji, je tudi sklep, da se izvrši kolektivno nezgodno zavarovanje vseh zaposlenih delavcev podjetja. Ker je predvideno stanje delovne sile 2.200 ljudi, znaša premija tega nezgodnega zavarovanja 66.000 dinarjev mesečno ali 792.000 din letno.

Upravni odbor je razpisal tudi prvomajsko tekmovanje za ureditev gradbišč in naselij s prostovoljnim delom. Nagrade so bile določene v naslednji višini:

1. nagrada 15.000 din
2. nagrada 10.000 din
3. nagrada 5.000 din

Za ocenitev tega nagradnega tekmovanja je bila določena komisija v naslednjem sestavu:

Ing. Ciuha Filip, Novak Karlo in Horvat Drago.

Ugotovitve komisije so naslednje:

1. mesto v tem tekmovanju je zasedel kolektiv sektorja Store;
2. mesto obrat za mehanizacijo in kovinski obrat;
3. mesto sektor Celje;
4. mesto obrat za zaključna dela;
5. mesto sektor Slovenske Konjice;
6. mesto sektor Velenje;
7. mesto sektor Trbovlje;
8. mesto obrat proizvodnje gradbenega materiala;
9. mesto sektor Zalec;
10. mesto sektor Mozirje.

V nadaljevanju je sledilo poročilo direktorja o stanju podjetja. Kapaciteta podjetja je določena v tekočem letu na 2 milijardi 600 milijonov din. Ob upoštevanju te višine sektorji niso dosegli predvidenega plana realizacije. Kot opravičilo za tako stanje so bila navedena dejstva, da je podjetje imelo v

gradnji preko 120 objektov, na katerih so bila v glavnem zaključna dela ali manjša popravila. Novih objektov v tem času podjetje ni prevzelo, kar se brez dvoma precej odraža pri doseganju plana realizacije.

Ob tem poročilu je bilo stanje delavcev naslednje:

Na sektorju Celje 479 delavcev, na sektorju Zalec 161, na sektorju Mozirje 151, na sektorju Velenje 329, na sektorju Store 162, sektor Trbovlje 116, v obrtnih obratih 147, v kovinskih obratih 79, v proizvodnji gradbenega materiala 188, v obratu za mehanizacijo 113, v specializiranih obratih pa 69 ljudi.

Stanje glede nove gradnje se izboljšuje in je podjetje na novo sklenilo naslednje pogodbe:

Fiksne pogodbe:

Zelezarna Store	2,700.000
Usnjarski kombinat »Konus«, Slov. Konjice	70,705.283
»Juteks« Zalec	6,648.000

Preliminarne pogodbe:

Sodna palača v Celju	159,000.000
Palača NB v Celju	100,000.000
Zavod za stanovanjsko izgradnjo	738,250.000

Pogodbe v teku:

Cementarna Trbovlje	17,700.000
Sušilnica Medlog	2,500.000
Velenje — obrtna dela	85,000.000
Adaptacije na Vranskem	4,500.000
Most čez Voglajno v Celju	9,280.000

Glede nabave mehanizacije iz inozemstva se je podjetje povezalo z Žvezno gradbeno zbornico, ki bo uvozila stroje za vsa gradbena podjetja v FLRJ. Med drugim bo podjetje uvozilo oziroma prejelo tudi bager Liebherr, stroj Rosacometta za izdelovanje betonskih cevi, za potrebe gramoznice pa bo dobavljen drobilec Kreiselbrecher. Cim prične gramoznica s polnim obratovanjem, bo rešen problem gramozna, ki je bil dosedaj zelo pereč.

V obdelavi je elaborat za gradnjo hale za betonske izdelke. Načrt in elaborat bo izdelan do konca maja. Od občine in okraja Celje bo podjetje dobilo posojilo v višini 17 milijonov dinarjev. Ostali del stroškov bo potrebno kriti iz sklada skupne porabe.

Iz republiškega stanovanjskega sklada je podjetju odobreno posojilo v višini 23 milijonov din, prav tako pa je 23 milijonov din odobrenih kot posojilo od občinskega ljudskega odbora, zakar pa je potrebna lastna udeležba. Sredstva posojil bodo porabljena za gradnjo naselja, za dograditev samskega doma, za pričetek gradnje drugega samskega doma in za dograditev stanovanjske bloka v Vodnikovi ulici.

Po zaključnih računih bo stanje na skladih ca. 30 milijonov din. To bo zadostovalo za kritje lastne udeležbe pri najetju posojil.

Osnrednja točka tega zasedanja je bila razprava o osnutku tarifnega pravilnika. Delavski svet je obravnaval predloženi osnutek in vse pripombe, ki so jih podali člani kolektiva. O osnutku tarifnega pravilnika je že predhodno razpravljal celoten kolektiv na masovnih sestankih, ki so se vršili po vseh delovnih enotah podjetja. Predloženi osnutek tarifnega pravilnika je bil z manjšimi spremembami potrjen. Ker je tarifni pravilnik, kot ga je potrdil delavski svet, v kasnejših spremenjenih oblikah, kot jih je potrdil občinski ljudski odbor oziroma komisija, razposlan vsem sektorjem in obratom, ne bomo v tej številki glasila podrobneje pisali o določbah tarifnega pravilnika.

Nadalje je delavski svet na tem zasedanju obravnaval in potrdil pravila počitniškega doma v obliki, kot so bila predložena. Skupno s sindikalno organizacijo je bil imenovan upravni odbor počitniškega doma v naslednjem sestavu:

Znidarčič Srečko, Bevc Franc, Sever Ivan, Cevnik Franjo, Pepelnjak Emil, Mikša Mirko, Kerkoš Albert.

Določena je bila višina penzionov in sicer enotna cena 300 din po osebi. Za otroke do 3. leta starosti je brezplačno, za otroke do 12. leta pa 50 % penziona.

Za nekvalificirane delavce pa naj bi $\frac{1}{3}$ penziona, to je 100 din krila sindikalna podružnica. Gornja določila veljajo za počitniški dom v Piranu.

Za počitniške prostore na Umagu pa plačajo posamezniki po 50 din z ozirom na to, da si mora v Umagu vsak sam pripravljati in oskrbeti hrano. Plačati je potrebno 110 din turistične takse. Razliko do 110 din, t. j. 60 din pa krije podjetje. Otroci do 12. leta starosti plačajo 50 %, to je 25 din, za otroke do 3. leta starosti je letovanje brezplačno.

Predsednik komisije za HTZ je poročal, da na nekaterih gradbiščih premalo upoštevajo predpise HTZ in je zaradi tega delo varnostnega tehnika zelo otežkočeno. Smiselno temu apelira delavski svet na vodilno osebje po naših gradbiščih da naj dosledno upošte-

va predpise HTZ. Kdor se predpisov ne bo držal, bo klican na zagovor in kaznovan.

Velik problem so lovilni odri in zavarovanje cirkularik, ki so po gradbiščih še vedno premalo zaščitene.

Dan je bil predlog za razširitev komisije Mnenje delavskega sveta pa je bilo, da komisija v takšnem sestavu kot je, zadošča potrebi, je pa nujno, da se vsi člani komisije redno udeležujejo sklicanih sej.

Komisija za investicije je predlagala delavskemu svetu, da se uvrsti v program nabave osnovnih sredstev iz amortizacije, dodatno še:

položitev zemeljskega kabla od Ljubljanske ceste do Ipravčeve ulice	1.644.000 din
1 induktorski telefonski aparat	20.000 din
razširitev telefonske centr.	700.000 din
8 avtomatskih telef. aparatov	136.000 din
1 stiskalnica za demontažo gum	80.000 din
2 gumi vozička	50.000 din
6 odkopnih kladiv z ustreznimi konicami	390.000 din
1 hladilnik	50.000 din
1 prikolica 5 ton	2.000.000 din
2 tresilni napravi — mize	801.000 din
1 varilna miza za vsesavanje plinov	100.000 din

DS sklene, da se iz registra osnovnih sredstev brišejo dolgoletni nasadi na Gomilskem.

Zveza sindikatov Jugoslavije, republiški svet za Slovenijo je na DS naslovil vlogo za finančno pomoč pri gradnji novega sindikalnega doma v Ljubljani. Prispevek se lahko plača v štirih obrokih. DS je sklenil, da se odobri finančna pomoč v višini 400.000 dinarjev, ki naj se plača v štirih obrokih po 100.000 dinarjev.

Na območju okraja se formira skupni investicijski sklad. Njegov namen je zbirati sredstva ter z njimi nastopiti predvsem tam, kjer bi bile potrebe največje. Denar, ki je vložen v ta sklad, se lahko vsak čas vrne in zato za podjetje ni izgubljen. Predvideno je, da bo tudi naše podjetje dobilo iz tega sklada letos posojilo. Posojila iz tega sklada se dajejo po 3% obrestni meri. DS je soglasno sklenil, da tudi naše podjetje prispeva svoja sredstva v ta sklad. Določen je bil znesek 5.000.000 din, ki naj se vplača iz lastnih skladov.

V zadnjem času se vedno pogosteje pojavlja problem, kje zaposliti invalide. Obstaja sicer komisija za varstvo žena, otrok in invalidov, vendar ta komisija nima kompetence odrediti invalide na delovna mesta primerna zanje. V ta namen je bila imenovana

posebna komisija v naslednjem sestavu: Cevnik Franjo, Kotnik Franjo, ing. Ciuha Filip, Pepelnjak Emil, Hrastnik Ivan.

Delavski svet je soglasno potrdil predlog emblema podjetja, delo ing. arh. Gašperšiča Marijana iz Ljubljane. Emblem je po razpisu izbrala posebna komisija.

Ze na prvem zasedanju DS je bilo sklenjeno, da bo vsak član kolektiva opravil 60 prostovoljnih ur. To delo je namenjeno izgradnji samskega doma v Celju. Ker je potrebno čimprej pričeti s prostovoljnim delom in vzporedno s tem izvesti potrebno organizacijo in propagando, je DS na tem zasedanju imenoval štab za vodenje prostovoljnega dela v naslednjem sestavu: Jeras Venceslav, Vitanc Franc, Rajh Vlado, Franč Ivo, Ilc Stefan, ing. Božnik Edmund, ing. Ciuha Filip, Vuga Jurej, Kanzian Robert, Pograjc Ciril, Cevnik Franjo, Novak Mihael, Kukovec Slavko.

Kot zadnje je DS obravnaval problematiko, ki je nastala v zvezi z nedovoljeno prodajo odpadnega železa. Tozadevno je obravnaval dopis TNZ Celje. DS je sklenil, da je v bodoče strogo prepovedano prodajati odpadli material mimo pristojne komisije v podjetju.

Za zadevo v CO pa je bil izglasovan tajni referendum, ki naj se izvrši v obratu za mehanizacijo.

Cetrto redno zasedanje dne 10. 7. 1959.

Glavne točke zasedanja:

Plan kadrovanja.

Analiza HTZ.

Delavska preskrba.

Poročilo predsednikov komisij.

Razno.

Upravni odbor je predložil DS plan kadrovanja za leto 1959. Plan kadrovanja zajema vprašanje vajencev in štipendistov. Po tem planu kadrovanja bo podjetje v letošnjem letu na novo sprejelo 84 vajencev ter bo skupno s temi in prejšnjimi vajenci znašal stalež istih 218.

Na novo bo podjetje podelilo štipendije za naslednje šole:

Gradbena fakulteta, 1 štipendija;

Mojstrsko delovodska šola, 5 štipendij;

Gradbena srednja šola, 2 štipendiji;

Ekonomska fakulteta, 1 štipendija;

Tehnična srednja šola, strojni oddelek,

1 štipendija;

Šola za socialne delavce, 1 štipendija;

Administrativna šola, 1 štipendija;

Ekonomska srednja šola, 2 štipendiji;

DS je bil dalje obveščen o dotoku novih vajencev. Dosedaj ni izgledalo, da bomo uspeli sprejeti po programu planirano število vajencev-domačinov, posebno kar se tiče zidarske stroke. Je namreč zelo malo odziva iz

domačih krajev, zaradi česar bomo prisiljeni sprejeti vajence iz drugih krajev in za iste preskrbeti stanovanja in prehrano.

S postavitvijo samskih domov pa bodo šele zagotovljena stanovanja vajencem, ki bodo stanovali ločeno od ostalih delavcev v naselju.

Ker bo drugi samski dom zgrajen v glavnem na prostovoljni bazi in bo namenjen izključno samo za mladino (vajenci in ostala mladina), je delavski svet sprejel sklep, da se ta stavba preimenuje v »Mladinski dom«.

Točnejši plan kadrovanja vajencev in štipendistov je naveden v razpisu.

Ker je analiza HTZ zelo zanimiva, jo v celoti objavljamo kot sledi:

ANALIZA HIGIENSKO-TEHNIČNE ZAŠČITE

sestavljena za dobo od 1. januarja do 31. maja 1959, podano na IV. rednem zasedanju DS GIP »Ingrad« Celje, dne 10. julija 1959.

I. Delovne nezgode

V razdobju januar maj se je skupno poškodovalo 167 delavcev ali 7,4% na povprečno število zaposlenih. Pri tem je bilo izgubljenih delovnih dni 2117, oziroma 17.218 delovnih ur, kar predstavlja škodo v denarju samo na plačah 1.218.751 din.

Če primerjamo to stanje s stanjem istega razdobja 1958 pri bivšem SGP »Beton« Celje vidimo, da je za 2,3% ugodnejše stanje v letošnjem letu.

Poškodbe po težinah nesreč so bile:

lahkih poškodb	84
srednjih poškodb	64
težkih poškodb	19
smrtnih poškodb	0

Analiza nam z ozirom na težino poškodb da ugoden rezultat, ker vidimo, da je največ poškodb lahkega značaja, kjer je trajalo bolovanje od 1 do 7 dni. Srednjih poškodb je bilo že nekoliko manj, a razmeroma zelo malo je bilo poškodb težjega značaja, kjer so bolovanja trajala nad mesec dni. Razveseljivo pa je dejstvo, da dosedaj nismo imeli smrtnih poškodb, katere so se dogajale v istem razdobju skoraj v vseh ostalih gradbenih podjetjih Slovenije.

Kateri deli telesa so bili poškodovani?

Oči	28
Roke	39
Noge	37
Glava	7
Obraz	3
Prsti	31
Hrbtenica	4

Kolena	8
Rame	3
Prsni koš	7

Slov. Konjice	7	5
Mozirje	4	6,6
Kovinski obrati	4	4,4
Ostalo	4	3,3

Iz gornjega vidimo, da imamo največ poškodovanih rok, kar je v pretežni večini vzrok osebnega faktorja in neizpravnega orodja ter bi se z malo volje lahko odpravile številne nezgode na rokah. Zanimiv je pojav, da imamo zelo dosti nezgod na očeh, in sicer v pretežni večini v tem, da je padla malta v oči zidarjem pri ometavanju. Prav gotovo je nesmiselno, da bi zidar pri ometavanju nosil zaščitna očala, vendar če bo to potekalo tako naprej, bomo morali sprejeti tudi takšen ukrep. Precej primerov je bilo, da so padli v oči delci pri strožnicah, brusilnih strojih in podobno in je temu vzrok varnostna nedisciplina, kajti v momentu ko se poškodujejo oči, visijo zaščitna očala v neposredni bližini na žeblju.

Glavni vzroki nesreč:

neurejenost potov in delovnih prostorov	27
neurejenost ročnega orodja	5
neurejenost zaščitnih naprav	14
pomanjkljiva organizacija dela	9
nepredpisan način dela	10
neuporaba zaščitnih sredstev	22
gibanje na nedovoljenem mestu	2
osebna neprevidnost	20
neprevidnost druge osebe	7
nespretnost	25
utrujenost pri delu	2
na poti v službo in obratno	24

Naštetih vzroki nas usmerjajo v glavnem v tri smeri dejavnosti, da bi se te nesreče v bodoče čim bolj zmanjšale. Prva in najvažnejša naša naloga bi bila, da pristopimo k sistematičnemu načinu varnostne vzgoje tako delavcev, kot tudi neposrednih vodij dela. Druga naša dolžnost bi bila, da delovišča, prehode, delavnice, dvorišča in podobno nenehno vzorno urejemo, kajti zaradi nereda vidimo, da imamo precejšnje nezgode. Sele na tretje mesto pride skrb za dodeljevanje zaščitnih sredstev in razna druga tehnična zavarovanja, kar mora oskrbeti podjetje za varno delo. Statistika namreč kaže, da je zaradi teh pomanjkljivosti najmanjše število nesreč.

Nesreče po sektorjih:	Nesreč	%
Celje	61	10
Velenje	19	7,6
Zalec	14	7,3
Obrat mehan.	12	12
Store	11	6,4
Trbovlje	11	9,1
Obrtni obrati	10	6,6
Proizvod. gradb. mat.	10	5,2

Iz gornjega se vidi, da je procentualno največ nesreč v obratu mehanizacije, ki je zadolžen za izvrševanje tehničnih zaščit strojev in bi kot takšen moral biti za zgled in ne obratno. Prav tako je odstotek nesreč zelo različen na ostalih sektorjih in obratih iz česar je razvidno, da se vodje dela v nekaterih obratih zelo malo zanimajo za HTZ službo. Trdim, da je najmanj razumevanja in sodelovanja po tem vprašanju prav v obratih, kjer je odstotek nesreč najvišji.

Nesreče po mesecih:

v aprilu	42
v marcu	37
v maju	34
v januarju	32
v februarju	22

Nesreče po kvalifikacijah:

uslužbenci	1
kvalificirani	50
polkvalific.	27
nekvalific.	78
vajenci	9
pomožno osebje	2

Primerjava nesreč po mesecih z ozirom na število zaposlenih in tempo našega dela je nekako normalno, pri tem pa je treba omeniti ugoden pojav, da je v maju, ko je razmeroma bilo zaposleno največ ljudi in se je delalo s polnim tempom, število nesreč pričelo upadati.

Primerjava nesreč po kvalifikacijah pa je prav čudna pri kvalificiranih in polkvalificiranih delavcih. Logično bi bilo da je to stanje obrnjeno, kajti kvalificirani ljudje bi se morali znati bolje čuvati.

II. Varnostna vzgoja

Varnostna vzgoja predstavlja najvažnejše poglavje dejavnosti HTZ službe. To vzgojo pa ne more vršiti le ena oseba v podjetju, temveč bi se za to morali angažirati predvsem vsi vodje dela do preddelavcev. V teku petih mesecev je bilo od strani varnostnega tehnika prirejenih skupno 18 predavanj, 12 predavanj pa je bilo spremljanih s poučnimi filmi o varnosti pri delu. Zanimanje za ta predavanja in filme bi lahko ocenili, da je bilo tako različno, kot je spredaj pokazan odstotek nesreč na posameznih sektorjih. Kjer je odstotek nezgod majhen so bili na predavanjih od šefa sektorja do delavcev vsi zelo lepo zastopani. Kjer je odstotek nesreč zelo visok, tam ni bilo opaziti nobenega tehnika in nobenega delovodje, temveč le zelo majhno

število delavcev na čelu s kakšnim administratorjem. Dejstvo je, da imamo danes mnogo predpisov o varnosti pri delu, s katerimi bi se morali najprej temeljito seznaniti vsi voditelji dela ter to znanje prenašati naprej na delavce, do katere dejavnosti pa do danes žal nismo prišli.

Prav posebno se mora posvetiti pozornost varnostne vzgoje pri novo sprejetih delavcih, posebej pa še pri vajencih.

Da bo delo varnostne vzgoje olajšano se v podjetju pripravila priročnik vseh predpisov in praktičnih nasvetov za varno delo v gradbenih podjetjih in industriji gradbenega materiala. Ta priročnik bo izgotovljen do jeseni, ki bo služil za podlago dela in ukrepov v bodoče.

III. Stanje strojev in elektro instalacij

Se vedno imamo po gradbiščih in delavnicah stare zastarele stroje, ki nimajo predpisanih zaščitnih naprav in se od časa do časa pripetijo zaradi tega tudi delovne nezdode. Obrat za mehanizacijo bi moral posvetiti prav posebno skrb temu vprašanju, da se stroj dostavi na gradbišče samo v popolnoma izpravljenem stanju in z vsemi tehničnimi zaščitami. Dogajajo se namreč še vedno primeri, da pride stroj na gradbišče z odprtimi zobčaniki, odprtimi jermenicami in podobno. Gradbišča nimajo možnosti izvršiti takšnih zaščitnih naprav iz pločevine, ker za to nimajo niti materiala niti orodja.

Električne instalacije na naših deloviščih se dnevno izboljšujejo, vendar se najdejo še pogosti primeri raznih nedovoljenih provizorijev. Prav posebno pereče vprašanje obstaja v provizoričnih lesenih omaricah za elektroelemente, oziroma razdelilne plošče. K temu problemu pa je zadnji čas elektro-delavnica resno pristopila. Izdelani so prototipi enotnih železnih omaric z enotnimi ključi in enotno električno opremo. Ti prototipi bodo v kratkem potrjeni in se bo nato pristopilo k serijski izdelavi.

Pri konzolnih dvigalih, katerih imamo precej po številu so najpogostejše nepravilnosti v varstvenem pogledu. Pritrjevanje škripecev na lesene konzole v velikih višinah je pogostokrat provizorično vezanje z žico, tankim betonskim železom in celo vrvoju, kar predstavlja nesigurnost in nevarnost. Prav tako so železni križi, na katere se obešajo vedrice z materialom, dostikrat zelo nesigurni in nevarni. Pod dvigali se zelo redko izdelujejo ograje, v katerih območju se v času obratovanja dvigala ne sme nihče zadrževati. Opozorilnih napisov na takšnih nevarnih mestih v večini primerov ni. V kratkem se bodo izdelali lokalni predpisi o teh pomanjkljivostih pri dvigalih, ki se bodo morali izvajati.

IV. Osebna zaščitna sredstva

V začetku leta je bilo z nabavo osebnih zaščitnih sredstev nekoliko težav, dasiravno so se za najnujnejše potrebe ista nabavljala sproti. Te dni je izvršeno naročilo za delovne obleke za vse naše delavce in se bodo v kratkem razdelile. Ostala osebna zaščitna sredstva so v glavnem na zalogi, le uporabe istih se ljudje po gradbiščih dostikrat branijo. Skladiščenje in čuvanje osebnih zaščitnih sredstev je v veliki večini zelo mačehovsko. Potrebno je uvesti točnejšo evidenco in kontrolo nad temi sredstvi, prav posebno še doba trajanja, ki jo predpisuje pravilnik o nabavi in delitvi teh sredstev. Razumeti moramo vsi, da so ta sredstva z ozirom na njihovo vrednost vredna večje pozornosti.

V. Delavska naselja — menze in sanitarne naprave

Iz meseca v mesec vlaga podjetje ogromna sredstva za zboljšanje higienskih pogojev naših delavcev na gradbiščih. V Zalcu je urejeno primerno naselje, ki ustreza splošnim higienskim pogojem. V naselju so zgrajene tudi sanitarne naprave s kopalnico in prhami z mrzlo in toplo vodo. Prav tako je v Konjicah zgrajeno dodatno poslopje za stanovanje delavcev z urejenimi sanitarnimi napravami, stranišči, umivalnicami in prhami za toplo in mrzlo vodo. V celjskem delavskem naselju na Dečkovi cesti bo v kratkem času vseljiv stanovanjski samski blok, zgrajen po najmodernejših principih.

Vzporedno z zgoraj opisanim pa imamo na naših gradbiščih še vrsto primitivnih in nehigieničnih stanovanj v katerih prebivajo živi ljudje. Razumljivo je, da podjetje ne more v trenutku nuditi vsem delavcem najugodnejša stanovanja na vseh deloviščih hkrati. Dejstvo je, da bi se marsikatero stanovanje lahko brez posebnih stroškov uredilo bolj higiensko in da bi se v istih vzdrževal boljši red. To pa je predvsem odvisno od prebivalcev samih in od voditeljev dela, ki so tam zaposleni.

Na vseh večjih naših deloviščih imamo organizirano izdatno in poceni hrano, ki se je delavci radi poslužujejo. Podjetje prispeva velik delež v naših menzah, kajti nikjer ni zaračunana v hrano nikaka režija in plače uslužbencev. Kljub tem popustom nekatere menze delajo še precejšnje izgube, tako da praktično abonenti ne plačajo niti osnovnih artiklov hrane, ki jih zaužijejo.

VI. Obratna ambulanta

Podjetje dosedaj nima obratne ambulante, čeprav bi le-ta bila nujno potrebna. Dejstvo, je, da imamo zelo veliko število rednih obo-

lenj, prav posebno še v sezoni košnje, žetve, hmelja in podobno. Ko bi podjetje imelo svojega zdravnika, čigar kurativno dejavnost refundira Zavod za soc. zavarovanje, bi se vsakakor število takšnih sezonskih obolenj lahko vidno zmanjšalo.

Obratni zdravnik bi prav posebno bil potreben še za preventivo, kajti staro pravilo je, da je bolje zdravje pravočasno čuvati kot ga pozneje zdraviti, kar se prav posebno izraža v podjetjih po finančnih pokazateljih.

Za eventualno opremo naše obratne ambulante bi vsakakor morali zahtevati od Zavoda za soc. zavarovanje primerno dotacijo iz skladov za preventivo, kateri so precejšnji in v preteklem letu niso bili na mestu izkorišчени.

Sklepi DS v zvezi z analizo so naslednji:

Ker je pri ambulanti v prvi vrsti vprašanje opreme, naroča DS upravi podjetja, da se posvetuje z zavodom za soc. zav., ki ima sklad za preventivo in iz tega sklada lahko finansira ustanovitev novih obratnih ambulant. Zavodu je tudi treba sporočiti, da podjetje stavi na razpolago ustrezajoče prostore za obratno ambulanto.

V nadaljnjem je delavski svet sklenil, da je na vsakem gradbišču treba določiti osebo, ki bo zmožna nuditi v primeru potrebe prvo pomoč. Ta oseba bo vršila posle poleg svoje redne službe. V kolikor bo potrebno, bodo nekateri opravljali ustrezajoče tečaje.

Dokler ne bo urejeno in precizirano v pravilniku, sklene DS, da se kaznujejo vse osebe, ki namerno nočejo uporabljati zaščitna sredstva pri delu, kjer je to predpisano.

Kazni se izrekajo na licu mesta do višine 500 dinarjev. Za vsak posamezni primer pa mora biti izdana pismena odločba.

Obravnavana je bila problematika delavske preskrbe. Iz analize, predložene delavskemu svetu izhaja, da so delavske kuhinje pasivne in da imajo v prvih petih mesecih letošnjega leta izgubo. Pri tem izključujemo režijske stroške in je s tem vzeta samo realizacija delavskih kuhinj in stvarni izdatki za živila.

Ker, kot navedeno, obračuni abonentov ne pokrijejo stroškov za porabo živil, je DS na predlog komisije za delovne odnose sprejel naslednji sklep:

Od 15. 7. 1959 dalje se podraži cena prehrane v delavskih kuhinjah podjetja in znaša enotna cena za vse obrate družbene prehrane v podjetju kot sledi:

zajtrk	25 din
kosilo	75 din
večerja	45 din
skupaj	145 din

K navedenim obrokom hrane pripada skupno 0.60 kg kruha. Gornje cene veljajo izključno za vse stalne abonente — člane kolektiva. Za člane kolektiva, ki so abonirani samo za kosilo, je cena povišana in znaša v tem primeru kosilo 80 din po osebi.

Za prehodne goste oziroma za nečlane kolektiva pa znaša enotna cena v vseh menzah podjetja:

zajtrk	40 din
kosilo	75 din
večerja	45 din
skupaj	250 din
z 0.60 kg kruha	

DS je sklenil, da se sme izdati suho hrano za večerje samo ob nedeljah ali državnih praznikih na željo abonentov. Prepovedano je uporabljati suho hrano za večerjo ob delavskih, ker je ugotovljeno, da ni niti zdrava, niti koristna.

V zvezi s poročili, ki so jih podali predsedniki komisij in na podlagi razprave po poročilih, je DS sprejel naslednje sklepe:

1. Obratni delavski sveti naj imenujejo na vsakem sektorju 3-članske komisije za HTZ. Komisija naj ima čim večji stik z varnostnim tehnikom in mu sproti prednaša vse probleme, ki se pojavljajo na gradbiščih.

Varnostni tehnik naj bi se udeleževal sestankov gradbiščnih komisij in jim dajal potrebne direktive.

Na večjih sektorjih se lahko komisije razširijo tudi na 5 članov.

2. Dokler ne bodo urejena pravila in pravilniki podjetja, prenaša delavski svet pristojnost izrekanja disciplinskih kazni po členu 282 Zakona o delovnih razmerjih na šefe sektorjev, ki se s tem pooblašča, da v smislu citiranega člena izrekajo disciplinske kazni za člane kolektiva sektorja.

3. Glede materialne odgovornosti pa je sprejet naslednji sklep:

Poizvedbe in ugotovitve dejansko povzročene škode podjetju izvrši šef sektorja skladno s poglavjem Zakona o delovnih razmerjih, ki obravnava materialno odgovornost (306. do 314. člen Zakona o delovnih razmerjih).

Odločbo o povrnitvi škode do zneska 10.000 dinarjev izda direktor podjetja na predlog šefa sektorja, ki je opravil poizvedbe in ugotovil krivca in višino povzročene škode.

V kolikor pa je škodo storilo več delavcev, se ugotovi odškodnina posebej za vsakega delavca v sorazmerju z njihovo odgovornostjo in povzročeno škodo. Če ni mogoče ugotoviti za vsakega delavca sorazmerno odškodninske odgovornosti, morajo povrniti škodo v enakih zneskih.

Pri ugotavljanju škode, povzročene v delavskih naseljih je upoštevati cenik, naveden v poslovniku komunalne službe.

Ce stori škodo več delavcev in so okoliščine sporne, je upoštevati 308. člen Zakona o delovnih razmerjih.

4. Za vsako samovoljno napustitev dela je sprožiti postopek za povrnitev nastale škode, povzročene s samovoljno napustitvijo dela na delovnem mestu.

5. Čimprej je izdelati poslovník vseh komisij delavskega sveta in točno opredeliti njihovo delo.

Obravnavanih je bilo vrsto perečih vprašanj v zvezi s proizvodnjo in poleg ostalih sprejet tudi sklep o uvedbi nadurnega dela v podjetju.

Pred sprejemom sklepa je delavski svet razpravljajal o predstojećih proizvodnih nalogah v tekočem letu in ugotovil, da s sedanjim tempom del podjetje ne bo uspelo izvršiti vseh proizvodnih nalog. Predvsem pereče je stanje na sektorju Celje, kjer je ugotovljeno, da tehnični kader sektorja ni zainteresiran za poslovanje, ni discipliniran in vesten, skratka učinek dela na tem sektorju ni zadovoljiv.

Predpogoj za izvedbo postavljenih nalog je dobra organizacija in skupno sodelovanje. Pri vsem tem nastopajo tudi objektivne težave, zato so potrebni izredni ukrepi v cilju doseganja postavljenih nalog.

Tak izredni ukrep je DS svet sprejel s sklepom, da se od vključno 15. 7. 1959 obvezno uvede nadurno delo. Tako nadurno delo mora trajati dnevno najmanj po dve uri ter znaša v tem primeru delovni čas 10 ur dnevno. To je minimalna zahteva, želja delavskega sveta pa je, da se sedaj v največji gradbeni sezoni uvede nadurno delo, daljše kot dve uri dnevno.

Sefi sektorjev naj skupno z obratnimi delavskimi sveti razpravljajo o sklepu DS in istega čimprej sprovedejo v življenje. Nadalje je detajlno preštudirati organizacijo del in uvesti dela v izmenah povsod tam, kjer je to mogoče. V kolikor bo nadaljnje delo daljše kot dve uri dnevno, je uvesti delo s prekinitvenim delovnim časom.

Dalje je delavski svet sklenil, da je nujno uvesti dela v akordu povsod tam, kjer je mogoče. Delavski svet smatra, da so prilike v podjetju takšne, da se lahko vsaj 90 % del odda in obračuna v akordu.

Nadure se plačajo s 50% pribitkom, v kolikor pa se akord ne doseže, se nadure ne plačajo s pribitkom.

Delavcem je treba pravilno pojasniti ukrepe delavskega sveta, ki so sprejeti pač v cilju, da podjetje doseže postavljene proizvodne naloge.

Sklep delavskega sveta o uvedbi nadurnega dela je utemeljen, kar se nazorno vidi iz naslednjih podatkov:

Planirana realizacija za prevzeta dela po pogodbi in še predvidena dela, znašajo v milijonih:

Sektor	še neizvrš. dela					
	gradb.	obrtniška	skupaj	gradb.	obrtniška	skupaj
Celje	909	433	1342	760	318	1078
Zalec	72	65	137	20	47	67
Mozirje	41	31	72	23	24	47
Velenje	240	340	580	148	254	402
Slov. Konjice	120	70	190	63	55	118
Store	65	68	133	30	32	62
Trbovlje	55	110	165	15	74	89
Skupno	1502	1117	2619	1059	804	1863

Realizacija do 15. 6. 1959 je 756 milijonov dinarjev.

Grobi plan delovne sile za 8-urni delavnik:

Sektor	Stanje 10. 7. 1959			
	delav.	vaj.	prem. -	+ preveč
Celje	1.100	490	67	- 610
Zalec	88	171	8	+ 91
Mozirje	45	67	1	+ 22
Velenje	290	212	3	- 78
Konjice	123	220	4	+ 97
Store	107	157	12	+ 41
Trbovlje	54	108	6	+ 54
	1.799	1.419	101	- 380

Ob upoštevanju 10 urnega delavnika (2 naduri dnevno) pa se potreba po delavcih zmanjša za 25% in sicer:

Sektor	namesto 1.100 delavcev	samo	905
Celje	88	66	
Zalec	45	38	
Mozirje	290	239	
Velenje	123	100	
Konjice	107	87	
Store	54	45	
Trbovlje			
	1.799	1.480	

Skupina za notranje omete specializiranega obrata na gradbišču v Velenju

Fasaderska skupina specializiranega obrata na gradbišču Velenje

Važni sklepi Okrajnega ljudskega odbora

Naša celotna družba vlaga v zadnjem času znatne napore za napredek gradbeništva in gradbene industrije, ker se pač zaveda, da brez tega ni možno pričakovati večjih uspehov, posebno glede stanovanjske graditve. Tako je potrebno razumeti tudi zadnje sklepe Okrajnega ljudskega odbora, ki vnašajo v organizacijo celotne panoge, radikalne, izredno važne izpremembe. Obenem pomenijo ti sklepi samo nadaljevanje tega, kar smo z osnovanjem Ingrada, Biroja za stanovanjsko izgradnjo in združitvijo projektantov v začetku leta že pričeli.

Za kaj pravzaprav gre?

Predvsem je prodrlo stališče, ki ga mi že dalje časa zastopamo, da je potrebno v merilu celjskega bazena tesno poslovno — ekonomsko povezati vse činitele, ki odločajo pri stanovanjski in komunalni izgradnji. Pričakujemo, da bomo s takšno gospodarsko povezavo (kooperacijo) dosegli večjo vsklajenost in smotnost v celotnem procesu, to je od določanja gradbenega programa, načrtov pa vse do prodaje objektov v uporabo.

Ekonomski računi kažejo, da je takšno gospodarsko sodelovanje smotno le v večjem okrajnem merilu, zaradi česar je padla tudi odločitev, da mora takšna priporočila in sklepe dati Okrajni ljudski odbor.

Osnovanje poslovnega združenja (o njegovi organizaciji, smotnih itd. govorimo v drugem članku) bo seveda zahtevalo temeljite predpriprave, v vseh gospodarskih organizacijah, ki bi se naj poslovno povezale.

Zato veljajo sklepi Okrajnega ljudskega odbora predvsem tem predpripravam, obenem pa se že celotno delo vseh prizadetih organizacij usmerja tako, da bo odgovarjalo interesom te predvidene kooperacije.

Za Ingrad in ostala podjetja so važne predvsem naslednje mere in priporočila:

— da bo kooperacija vršila v prihodnjih letih vse stanovanjske in komunalne objekte v okraju. Kooperacija bo dobila v izvršitev triletne programe;

— da se bo v vsem okraju gradilo po tip-skih projektih in s tipskimi elementi za okna, vrata, stopnice, ograje, stropovje itd.;

— da se bodo osnovala v vseh razvitejših občinah stanovanjske zadruge, ki bodo nastopale kot investitorji v kooperaciji;

— da se bo 5% sredstev stanovanjskih skladov občine dalo za investiranje v gradbeništvo in gradbeni industriji;

— da bo kooperacija dobila do konca tega leta kompletne načrte in razpored nalog kooperantov za celotno stanovanjsko izgradnjo v letu 1960;

— da bosta pri sestavi perspektivnih planov podjetij v kooperaciji sodelovala Zavod za napredek gospodarstva Celje in Zavod za preizkušanje gradbenega materiala Ljubljana;

— podjetjem, ki so predvidena za kooperacijo, zagotovijo letos potrebna investicijska sredstva.

Sklepi Okrajnega ljudskega odbora pa seveda nalagajo številne važne naloge posameznim podjetjem, posebno pa Ingradu — kot bodočemu osnovnemu kooperantu. Z določitvijo, konkretizacijo najvažnejših nalog podjetij je hotel ljudski odbor predvsem poudariti, koliko važnost polaga na to, da se celotna napredna zamisel organizacije čim temeljiteje pripravi in do konca tega leta tudi ostvari.

Najvažnejše naloge, za katerih kvalitetno izvršitev se bo zanimal Okrajni ljudski odbor, so predvsem:

- solidna izdelava perspektivnega plana;
- čimprejšnje dokončanje poslovnika;
- uporaba sodobnih organizacijskih metod pri gradnji na Otoku (izgradnja 7 stolpnic);
- ostvaritev celotnega investicijskega programa;
- pojačanje remontnega obrata.

Največ pozornosti polaga Okrajni ljudski odbor na pojačanje kadrov v obratih za zaključna dela. Dejansko je to tudi najtežja naloga, glede katere si še celo niti na jasnem nismo, kako bi se je lotili.

Okolnost, da letos zaradi zakasnitve pričetka del nekateri obrati niso polno zaposleni, nas ne bi smela zapeljati. Upoštevati namreč moramo, da prav vsi ukrepi Okrajnega ljudskega odbora stremijo za tem, da se v bodoče zagotovi popolna neprekinjenost del na podlagi večletnih (3 letnih) programov. Podjetje mora računati s tem, da bo moralo prihodnje leto dokončati okoli 800 stanovanj, zato je potrebno glede tega podvzeti vse možne mere.

1. Potrebno je predvsem najskrbneje sestaviti investicijske programe za opremo in mehanizacijo vseh obratov zaključnih del.

Nabava te, predvsem drobne mehanizacije, bo imela dvoje ugodnih posledic:

— relativno manjšanje potreb delovne sile;

— zmanjšanje potreb kvalificiranega kadra in s tem možnost zaposlovanja priučenega kadra.

2. Sele na osnovi tako izdelanih investicijskih študij je možno ugotoviti potrebne kadre za vse obrate ter izdelati plan, kako do teh kadrov stvarno priti:

— s priučevanjem (seminarji);

— s pritegnitvijo tistih strokovnjakov, ki sedaj pri drugih podjetjih niso ustrezno zaposleni;

— s povečanjem števila vajencev itd.;

— z združitvijo s sorodnimi obrati.

Akoravno je ta naloga zelo težavna, zamotana, vendar se je ni moč izogniti in bodo morali tej nalogi samoupravni organi in vodstva podjetij posvetiti največjo pozornost.

Nočem navajati podrobno nalog ostalih podjetij, ker to za bralce Glasila morda ne bi bilo tako interesantno. Vendar želim pojasniti, da tvorijo vse naloge zaokroženo celoto in da bodo s 100 odstotno izpolnitvijo istih že v letu 1960 dane znatno večje možnosti za uspešnejšo stanovanjsko in komunalno gradnjo.

Posebno pomembne so opekarniške investicije in je povsem realno pričakovati, da prihodnje leto v našem bazenu zidaka ne bo več primanjkovalo.

Prav tako je za Ingrad zelo pomembno, da po sklepu Okrajnega ljudskega odbora opekarne morajo urediti naprave za nakladanje opeke, kar bo manipulacijo znatno pocenilo.

Zelo važna je dalje izgradnja tovarne za okna v Nazarju, ki pa bo predvidoma gotova šele leta 1960.

Zelo konkretne naloge je formuliral Okrajni ljudski odbor stanovanjskim zadrugam, projektivnemu podjetju in biroju za stanovanjsko izgradnjo zaradi pravočasne in kvalitetne izdelave projektov.

Zavodu za preizkušnjo gradbenih materialov in konstrukcij je poverjena še posebna naloga, da prouči možnosti izpopolnitve projektov za prihodnje leto z vsem, kar je bilo naprednega preizkušeno v drugih naših centrih, prav tako pa tudi, da pripravi načrte za »poizkusni objekt 1960«, pri katerem bi se naj v čim večji meri preizkusilo montažni in polmontažni sistem gradnje.

Sprejetje tako pomembnih sklepov v družbeni plan OLO Celje pomeni izredno važen dogodek za razvoj gradbeništva v našem okraju in posebej še za razvoj Ingradra.

S temi sklepi so položeni temeljni kamni za najnaprednejšo organizacijo, ki bo sposobna rešiti vse tisto, kar smo si gradbinci že leta in leta želeli.

Seveda bo potrebno, da bo posebno kolektiv Ingradra nosilec te napredne misli in da bo on tisti, ki bo znal pridobiti tudi ostale kolektive za poslovno sodelovanje. Predvsem je na prvem mestu naloga Ingradra, da sklepe in priporočila Okrajnega ljudskega odbora v celoti podpre.

Ako razumemo torej smotre, ki so vodili Okrajni ljudski odbor pri podvzemanju teh organizacijskih mer, ukrepov in priporočil, potem izvrševanje poverjenih nalog ne bo težavno.

Kooperacija za stanovanjsko izgradnjo v celjskem okraju

Kot poročam v posebnem članku, je Okrajni ljudski odbor na zasedanju 29. januarja 1959 sprejel izredno važne smernice za razvoj gradbeništva v celjskem okraju. Sklepi bazirajo na osnovnem konceptu bazenske kooperacije. Ker bo potrebno v vseh kolektivih, ki se bodo tej kooperaciji priključili, obširno razpravljati o pomenu takšnega gospodarskega pojmovanja, sem smatral za nujno potrebno, napisati o tem poljuden članek, da ga bo res vsakdo lahko razumel.

O prednostih gospodarskega sodelovanja v gradbeništvu smo na kratko že poročali v našem Glasilu v zvezi s študijo, katero sem

izdelal skupno s tov. Sadarjem in tov. Dolencem. To pot gremo korak naprej!

Spoznanje, da je samo v takšni kooperaciji možno zares najracionalneje, najbolj smotrno graditi, se je zasidralo v mišljenja naših najodgovornejših ljudi tako globoko, da so dozoreli pogoji, da začnemo ustanovitev takšne kooperacije dejansko tudi pripravljati.

Na pravkar končanem IV. kongresu ZKS v Ljubljani je tov. Marinko v svojem referatu o gospodarskih nalogah posvetil največ pozornosti prav vprašanju gospodarskega povezovanja in združevanja. Prav na osnovi sklepov tega kongresa dobivamo tembolj

spet novo potrditev za pravilnost naše zamisli in novo vzpodbudo, da z uresničitvijo te zamisli ne moremo in ne smemo več odlasati.

I.

Ceprav se obseg stanovanjske izgradnje iz leta v leto večja, vendar ni možno ugotoviti pri tem pravega napredka. Za to so številni vzroki:

- razdrobljena gradnja;
 - nesolidni načrti;
 - kopičenje del jeseni;
 - pomanjkanje materiala;
 - različni načrti, različni konstrukcijski elementi;
 - nestalnost zaposlitve v gradb. podjetjih;
 - neodgovarjajoč asortiment (vrsta) izdelka gradbene industrije itd.
- Posledice takega stanja:
- drage gradnje;
 - velike razlike v cenah;
 - slaba perspektiva izvajalca in industrije;
 - slaba produktivnost dela;
 - slabo koriščenje sezone;
 - neusklajenost med gradnjo in industrijo;
 - drobljenje kadrov, slaba kvaliteta itd.

Na prvi pogled je lahko uganiti, na kakšne načine je možno te napake, ki se nam pojavljajo iz leta v leto, preprečiti. Očividno je potrebno doseči to, da vsi činitelji, ki sodelujejo na kakršen koli način pri gradnji, **vskladijo svoje delo.**

Ker gre v tem pogledu za čisto gospodarske naloge, je najustreznejša organizacijska oblika, preko katere je možno takšno vskladitev nalog doseči, **poslovno združenje.**

Takoj od začetka je potrebno pojasniti, da pri poslovnem združenju ne gre za združevanje v tem smislu, da se podjetja **združijo**. Nasprotno, **podjetja ostanejo v svojem bistvu in delovanju popolnoma samostojna.** Pač pa se seveda **podredijo skupnemu operativnemu načrtu** za tisti obseg nalog, ki jih poslovno združenje sporazumno z vsemi člani tega združenja (tako imenovani kooperanti) prevzame. Z ostalimi, prostimi, odvišnimi sredstvi (kapacitetami) pa podjetje dela popolnoma samostojno.

V zvezi s poslovnim združevanjem pogosto slišimo dve tujki, ki jih moramo našim bralcem razložiti.

Kooperacija pomeni poslovno odnosno gospodarsko sodelovanje. V cilju takšne kooperacije se lahko podjetja povežejo zaradi skupne nabave, prodaje, študija, preiskav itd.

Koprodukcija pa pomeni neposredno sodelovanje v proizvodnji. Tako pravimo, da dela n. pr. TAM avtomobile v koprodukciji z drugimi tovarnami n. pr. s TEP Celje, ki izdeluje odpreske itd. Predvideno poslovno združenje za stanovanjsko izgradnjo v Celju bo imelo obojen značaj, to je značaj kooperacije in koprodukcije.

Katera podjetja in organe bi naj to združenje obseglo, da bi lahko odgovarjalo postavljenim nalogam?

Po mojem mnenju bi morali biti člani združenja:

- Biro za stanovanjsko in komunalno izgradnjo kot skupen investitor OLO in vseh ObLO v našem bazenu;
- vse stanovanjske zadruge, v funkciji investitorja in finančnega organa stanovanjskih interesentov;
- Projektivni biro, ki izdeluje načrte za stanovanjske in komunalne objekte;
- industrija masovnih gradbenih materialov (opekarne, apnenice, kamnolomi);
- industrija betonskih blokov (Granit Bistrica);
- Gradbeno industrijsko podjetje »Ingrad«;
- »Toplovod« Ljubljana, »Konstruktor« Maribor, »Izolirka« Ljubljana — zaradi specialnih del za zaključna dela;
- mizarska podjetja, ki bodo osvojila tipsko proizvodnjo oken in vrat (začasno);
- »DOM«, zaradi zasiguranja sliko-plegarskih kapacitet;
- »Klima«, zaradi del za centralno kurjavo;
- TEP, zaradi kopalnih kadi, radiatorjev itd.

II.

Poslovno združenje bi imelo točno odrejeno nalogo: Ostvaritev izgradnje stanovanj in komunalnih objektov po programih občine in stanovanjskih zadrug.

Vsi člani združenja bi morali prevzeti nase obveze, da bodo v skladu z operativnim načrtom izvrševali prevzete naloge glede rokov, kvalitete, obsega in cene. V tem smislu bi bili člani združenja povezani s sistemom čvrstih medsebojnih pogodb.

Poslovno združenje bo poleg izboljševanja sedanjih načinov gradnje stanovanj postopoma pripravljalo in uvajalo **industrijski način graditve.**

Takšen načrt zahteva veliko študijsko delo, velike skupne investicije, pripravo materialov, kadrov itd.

Očitno je, da takšnega načrta ne more realizirati eno samo podjetje, ampak da je tu možno uspeti le z združenimi močmi.

Postavlja se vprašanje **organizacijske oblike tega združenja**. Zelo verjetno je, da ne bi bilo potrebno ustvarjati nekega novega aparata. Zaradi specifičnega sestava predlaganega združevanja bi lahko nekoliko razširjeni Biro za stanovanjsko in komunalno izgradnjo vršil tudi administrativno in tehnično službo združenja. Vsekakor je to še stvar, ki zahteva podrobnejšo proučitev. V vsakem primeru pa bo moral biti postavljen **upravni odbor združenja**, ki bo sestavljen iz predstavnikov podjetij in zadrug in ki bo odločal in ukrepal o delu združenja.

Drugo važno vprašanje so **ekonomski odnosi med člani združenja**. Vprašanje je specifično in zelo zapleteno zaradi pestrega sestava združenja. Zato bo nujno potrebno to vprašanje razčleniti in rešiti dvotirno:

— za biro za stanovanjsko izgradnjo in stanovanjske zadruge;

— za ostale kooperante.

Skupen cilj združenja mora biti enoten: hitra, racionalna (smotrna), kvalitetna in cenena stanovanjska izgradnja.

V tako postavljenem enotnem cilju so pa seveda posamezni interesi vendarle nujno različni:

Tako je n. pr. logično, da **investitorji** (to je Biro za stanovanjsko izgradnjo in stanovanjske zadruge) ne participirajo na finančnem uspehu, ker nastopajo v združenju kot naročniki del. (Za samo tehnično osebje Biroja pa bi bilo zelo vzpodbudno uvesti nagrajevanje na osnovi racionalnosti izvršene izgradnje, to je v kolikor zgrajena stanovanjska odgovarjajo funkciji, kakšna je cena, roki gradenj, tempo itd.)

Status investitorjev v združenju bi bil torej poseben, njihova funkcija bi bila pravzaprav koordinacijska in seveda tudi kontrolna. Z ozirom na specifičen značaj združenja, ker se istemu daje v neki meri monopolni položaj, je takšna kontrolna funkcija seveda popolnoma opravičljiva.

Glede politike cen združenja je na splošno potrebno postaviti princip, da mora cena zadovoljevati obojestransko to je družbo in kooperante.

Še celo vrsto posebnih pogojev in ugodnosti so dane številne možnosti združenju za stvarno velike racionalizacije. Zato je zahteva družbe, da dobi stanovanja po relativno nizkih cenah, upravičena. Ako tega ne bomo dosegli, osnovanje združenja ekonomsko ni opravičljivo. Samo takšen principiellen dogovor lahko zamenja dosedanje konkurenco.

Po drugi strani pa je interes družbe, da bodo poslovno združenje in vsi njegovi člani — kooperanti zdrav gospodarski organizem z lastno perspektivo razvoja. Zato ima druž-

ba interes na ugodnem razvoju teh podjetij, kar seveda pomeni, da bi bilo nesmotrno s pretiranim zbijanjem cen posegati v sklade podjetij in slično. Obojestransko zadovoljitev je možna! Ostvarljiva pa bo, če bomo temu združenju dejansko dali take pogoje dela, kot smo jih obljubili; po drugi strani pa, če bo združenje znalo te pogoje v polni meri izkoristiti in ostvariti vse možne racionalizacije. V tem primeru bo združenje lahko ob zahtevanih cenah vendarle jamčilo tudi gospodarski napredek kooperantov.

Zanimivejši so torej ekonomski odnosi pravih kooperantov. Osnovni princip, ki bi ga bilo potrebno realizirati, bi moral biti ta, da je potrebno ekonomske odnose postaviti tako, da bo dosežen skupen interes na čim racionalnejšo izgradnjo. Zato bi se moral določiti ključ delitve takega uspeha v skladu z deležem, ki ga vsak kooperant pri konkretnem objektu dejansko ustvari. Če bi odstopili od tega načela, ne bi mogli govoriti o združenju kot višji obliki organizacije in delitve dela. Enostavno pogodbeno sodelovanje mi namreč že od pamtiveka poznamo (naročanje obrtniških del). Takšno oddajanje del torej še ni to, kar mora predstavljati poslovno združenje.

Seveda bo potrebno te ekonomske odnose še skrbno proučiti. V načelu pa bo verjetno najbolj ustrezal naslednji koncept:

Pogodbeni predračuni bodo morali biti istovetni z internimi pogodbenimi obvezami kooperantov. Vsak kooperant nudi neposredno prodajno ceno. Nepravilno bi bilo, da bi glavni kooperant na račun dela ostalih kooperantov nekaj zaslužil (razen nujne režije). Vsak takšen poizkus bi kvaril odnosno kalil odnose med kooperanti in bi bil škodljiv.

Tako bi seveda vsak kooperant tudi najlaže in najobjektivneje participiral na uspehu, ki bi se odražal v znižanju lastne cene za izvršen obseg del.

III.

Postavlja se praktično vprašanje, v čem so prednosti takšnega poslovnega združenja. Ako teh prednosti jasno ne vidimo, potem bo seveda tudi težavno pridobiti kolektive za takšno »novotarijo«.

1. Na osnovi sprejetih sklepov OLO Celje bomo gradili v vsem okraju na osnovi enotnih tipskih projektov.

Takšna skupna organizacija bo dejansko omogočila velikopotezna naročila, serijsko in pozneje industrijsko izdelavo itd.

2. Preko stanovanjskih zadrug in zainteresiranih občinskih ljudskih odborov bomo gradili takšna stanovanja, kot si jih sami stano-

vanjski interesenti želijo, predvsem pa takšna stanovanja, ki odgovarjajo njihovim možnostim (cenena stanovanja).

3. Večletni sigurni programi dela bodo omogočili, da se vsi kooperanti na vse gradnje temeljito pripravijo.

Sodelovanje industrije gradbenega materiala bo moralo v celoti rešiti problem pomanjkanja glavnih materialov v sezoni. Opekarne bodo tudi bolj prilagodile proizvodnjo potrebam.

Neposredna povezanost s projektanti bo pripomogla k boljšim projektom, neposredno sodelovanje z izvajalci pa bo tudi pospešilo uvajanje novih, racionalnejših konstrukcij.

Prav tako bo gradbeno podjetje v stanju v znatni meri podaljšati gradbeno sezono, ker bo lahko planiralo ustrezen razpored gradenj.

4. Sistem dela po večletnem programu nudi zelo ugodne pogoje za specializacijo del. S tem se bo dvigala produktivnost dela in seveda tudi zaslužki delavcev.

5. Podjetja v sklopu tega združenja bodo dobila vso podporo pri izvajanju svojih investicij. (Sam Ingrad letos okoli 80 milijonov lokalnih sredstev!)

Takšno intenzivno (naglo) investiranje v opremo in mehanizacijo bo pripomoglo seveda tudi k temu, da bodo podjetja postala akumulativnejša, donosnejša.

S tem bodo tudi naglo rasle možnosti za izgradnjo stanovanj, porast zaslužkov itd.

6. Poslovno združenje bo imelo veliko finančno moč. Verjetno bo možno del sredstev stanovanjskih zadrug in stanovanjskega sklada koristiti tudi kot obratna sredstva, s čimer bi bile dane možnosti perspektivnejšega reševanja problemov kritičnega materiala, delo na zalogo v obratih za zaključna dela itd. Vse to ostvarja znatno boljše pogoje za neovirano proizvodnjo.

7. Medsebojna povezanost podjetij bo tudi sicer zelo važen činitelj napredka. Nujno bo, da bodo naprednejša podjetja »vlekla naprej«
tudi bolj zaostale kolektive in to v lastnem in skupnem interesu. Predvsem pričakujemo, da bo takšno sodelovanje v znatni meri pospešilo napredek glede zaključnih gradbenih del in napredek gradbene industrije.

8. Na tem mestu ni možno naštetih še vseh ostalih možnosti racionalnega dela, ki so v takem združenju podane, ker so to že čisto ekonomsko-strokovna področja, in to pravzaprav ni namen mojega članka. Deloma pa smo o teh možnostih že pisali. Tu navajam samo izračun iz naše študije, da je v kooperaciji možno doseči okoli 15% znižanja cene samo z organizacijskimi prijemi.

IV.

Posamezne kolektive bo seveda zanimalo kakšni so predvsem **specifični razlogi za vključitev posameznih podjetij v to kooperacijo**. Skušal bom navesti vsaj nekatere najvažnejše.

1. Združenje bo v tej obliki dobilo status pooblaščen organizacije za stanovanjsko in komunalno izgradnjo in tako **možnost zasi-guranja dolgoročne stalne perspektive**.

Takšna jasna perspektiva je za razvoj vsakega podjetja izredno pomembna, saj lahko dela načrte za daljšo dobo brez strahu, kaj bo prinesel jutrišnji dan.

Ta ugotovitev velja za prav vse kooperante.

2. Glede interesov »Ingrada«
na organizaciji takega združenja skoraj ne bi bilo več potrebno govoriti, saj vse, kar je bilo že v tem članku napisano, govori za to, da bo le v takšnih pogojih Ingrad dejansko lahko postal **industrijsko podjetje**. Isto velja za kooperante za zaključna dela.

3. Nadrobneje je potrebno na tem mestu proučiti razloge za vključevanje **industrije gradbenega materiala**. Že dosedanja razgovori kažejo na nezaupanje, izražajo se dvomi v finančni uspeh, nastopa bojazen glede komercialne svobode itd. To je popolnoma razumljivo, saj smo o tem dejansko še zelo malo razpravljali. Mislim, da sem na en del teh vprašanj že odgovoril v tem članku. Predvsem verjetno s kooperacijo ne bomo zasegli vseh kapacitet in bo torej še vedno možno z delom kapacitet razpolagati izven kooperacije. Vprašanje zahteva seveda še proučitev.

Pri proučitvi vprašanja vključitve v kooperacijo, morajo podjetja industrije gradbenega materiala predvsem upoštevati to, da prav vsi naši bazeni zelo intenzivno razvijajo svojo **lokalno bazensko industrijo gradbenega materiala**. Ponekod grade opekarne, drugod betonarne, tretji iščejo druge ustrezne materiale.

Zakaj?

Nobena tajnost ni, kolik je vpliv stroškov transporta masovnih materialov v skupni ceni gradbenih del. Zato stremijo vsi bazeni, ne samo pri nas, ampak tudi drugje po osamosvojitvi glede masovnih gradbenih materialov. V posameznih državah se točno ve, koliko kilometrov daleč je rentabilno voziti opeko, apno, les, cement itd.

Sigurno je, da bo glede specialnih izdelkov še dalje časa tržišče odprto v jugoslovanskem merilu. To možnost je potrebno vsekakor imeti pred očmi in jo tudi koristiti.

Vendar sledi iz vsega tega, da ima **industrija gradbenega materiala** vendarle svojo

osnovno perspektivo z ozirom na potrebe lokalnega področja, bazena. Takšna perspektiva pa bo najbolje osigurana v sklopu predlaganega združenja.

Drugo — v sklopu združenja so tudi za opekarno dani pogoji specializacije. Kolektive ne smejo zavesti sedanje izkušnje, ko je gradbeni material še deficitiven. Moderne opekarnice, ki se gradijo, bodo čez nekaj let prišle na trg s povsem drugačno kvaliteto in ceno. Samo močno združenje bo sposobno omogočiti tudi našim opekarnam takšen razvoj.

Tretje — razvojna pot gre vse bolj v polmontažno in montažno gradnjo. Gradbena industrija v sklopu združenja bo sledila ta korak, izven njega pa je to izključeno.

Splošne prednosti, ki veljajo za ostale kooperante, seveda veljajo v glavnem tudi za industrijo. Zato smatram, da bo vsak kolektiv, ki bo trezno presodil stanje, brez obo-

tavljanja izkoristil možnost, ki se mu sedaj nudi.

V.

Glede vloge samoupravnih organov podjetij, ki se vključujejo v višje organizacijske oblike, je podal jasno stališče tov. Miha Marinko na IV. kongresu ZKS. Ako višja oblika gospodarjenja prinaša podjetju večje dohodka, mu daje trajnejšo in organizacijsko odnosno sigurnejšo perspektivo, vpliva na večjo produktivnost in na večje zasluzke, potem samoupravni organi delajo v teh primerih tako, kot mi vsi želimo, da bi povsod delali.

Dejansko je določeno podrejanje samoupravnih organov le v interesu prosperitete podjetja, kar je torej samo pozitivno.

Seveda pa je treba paziti na to, da bo v upravnem odboru združenja čutiti vpliv samoupravljanja v dovoljni meri.

Rupret

Gradbeništvo v dobi napredka

Podjetje je poslalo v instruktorski tečaj za zidanje po belgijski metodi člana kolektiva tov. Zbiljskega Ludvika in tov. Hribernika Frida. Izbira tečajnikov je bila zelo posrečena, saj je z uspehi, ki sta jih imenovana pokazala na tečaju, zadovoljno podjetje, tečajnika in končno še člani kolektiva, katerim bo sedaj mogoče obiskovati tovrstni tečaj v podjetju.

Po zaključku tečaja sta tečajnika napisala za Glasilo naslednje:

Lahko bi rekli, da je gradbeništvo eno najstarejših obrti na svetu sploh, toda kljub starosti je ta stran odnosa veja gospodarstva do nedavnega le s težavo sledila hitremu tehničnemu napredku drugih panog gospodarstva, ali pa se sploh ni mogla postaviti na lestvico z industrijo.

Ukrepi, ki so jih pričele gradbene zbornice in delavski sveti v podjetjih, pa so zagotovili hitrejši dvig mehanizacije v gradbeništvo, organizacijo dela v naprednejših metodah in dvig kvalificiranega kadra.

Sami smo že opazili, da pri dobri organizaciji in zadovoljvi mehanizaciji ni potrebno toliko nekvalificirane delovne sile, da pa ravno nasprotno primanjkuje kvalificiranega kadra, in to predvsem zidarjev. Da bi pa to pomanjkljivost odpravili, je ukrenjeno naslednje:

Gradbena zbornica LRS je organizirala tečaj za zidanje po belgijski metodi za inštruktorje iz vseh večjih gradbenih podjetij Slovenije. Na tem tečaju so inštruktorji do-

bili osnovno znanje iz prakse zidanja po belgijski metodi ter načinu izučevanja predvsem nekvalificiranih delavcev in polkvalificiranih zidarjev, ki imajo smisel in veselje do zidarskega poklica. Sam tečaj je bil tako organiziran, da mu je lahko sledil tudi tisti, ki je imel prav malo ali pa sploh nič pojma o zidanju. Po treh mesecih učenja in praktičnega dela bo vsak v vsaj malo volje postal pravi mojster za zidanje. Ostalih zidarskih del mu niti ni potrebno znati, saj bo lahko v podjetju kot je naše, ki se specializira, opravljal vedno svoje delo, to je zidanje.

Namen takšnih tečajev je skrajšati učno dobo, s tem pa pridobiti še sposobnejšo delovno silo, ki bo v krajšem učnem času lahko več doprinesla skupnosti in si s tem dvignila življenjski standard.

Takšni tečaji so namenjeni v podjetjih tudi za vajence, in to že v prvih mesecih učne dobe, ker le na ta način bo postal mojster svojega poklica in bo kmalu v začetku učne dobe vrnil delček stroškov skupnosti, ki mu jih le-ta daje.

Tovrstni tečaji so v drugih državah že običajni. Nedavno pa je bil takšen tečaj tudi v Beogradu, kjer so ga vodili inštruktorji iz Belgije. Zaključil se je z zelo dobrimi uspehi. Lepe uspehe je žel tudi tečaj v Ljubljani, kjer smo se tečajniki usposobili za inštruktorje.

Naša želja je, da bi pridobljeno strokovno znanje čimprej lahko prenesli še na ostale člane kolektiva.

Zbiljski Ludvik
Hribernik Frido

Učili smo se...

Naše podjetje si je zadalo kot eno najvažnejših nalog: izobraževanje ljudi.

Ne smemo pozabiti, da v našem podjetju delajo ljudje, ki so bili navajeni poslovanja v bivših podjetjih, katera so bila manjša in njihov sistem dela ne moremo uporabiti v tem podjetju, ko prehajamo iz obrtniškega na industrijski način gradenj.

Delavski svet, upravni odbor in vodstvo podjetja je čutilo potrebo, da pristopi takoj ob združitvi k sistematičnemu izobraževanju kadra v podjetju. Tako je že v februarju t. l. bil seminar za ves vodilni kader v dveh skupinah, katerega je vodil Zavod za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu LRS. Namen seminarja je bil načelno upoznati vodilni kader podjetja o sodobnih mednarodnih izkušnjah, o organizaciji podjetja, organizaciji dela, odnosih in vodenju ljudi.

Dalje je bil seminar za vse člane delavskega sveta, katerega je vodila Sola za družbeno upravljanje Teharje. Seminar je bil prav tako v dveh skupinah; na tem seminarju so se člani DS izobraževali s področja družbenega upravljanja, o nalogah teh organov v gospodarski organizaciji z gospodarskih, ekonomskih, upravnih in političnih gledišč. Da so ti seminarji opravičili namen, je to lahko opaziti pri reševanju vsakodnevnih nalog, posebej pa še pri članih DS na samih zasedanjih, saj je često slišati pripombo: »To vprašanje so pa na seminarju tako tolmačili.«

Poleg navedenih dveh seminarjev je bil seminar za vse gradbene delovodje, mojstre delavnic, vodje objektov, gradbišč, šefe sektorjev in drugih umskih delavcev na sektorju, v mesecu aprilu oziroma maju letos. Seminar je bil ločeno po sektorjih; namen je bil konkretno in praktično obravnavati vprašanja po naslednjih temah:

1. tema:

Delovna razmerja od momenta, ko delavec nastopi delo v podjetju, pa vse do primerov prenehanja delovnega razmerja, t. j. zbir pravic in dolžnosti, izvirajočih iz delovnega razmerja;

2. tema:

Način sprejemanja delavcev v podjetje, ki ima dve fazi. 1. faza: ko je delavec po komisiji za sklepanje in odpovedovanje sprejet v delovno razmerje, ga v kadrovskem oddelku poučimo:

- z organizacijo podjetja;
- s poslovnim predmetom podjetja;
- s tarifno politiko;

- z nagrajevanjem;
- o delovni disciplini;
- z možnostmi izobraževanja, napredovanja;
- o HTZ službi;
- o ostalih pravicah in dolžnostih iz delovnega razmerja.

V drugi fazi: delavca razporedi na primerno delovno mesto vodstvo sektorja, kjer ga delovodja — mojster ali druga nadrejena oseba na delovnem mestu seznani:

- z vsemi okoliščinami na delovnem mestu;
- z nevarnostmi, ki mu pretijo pri delu;
- z normo — cenami — možnostmi za služka;
- z delavci, s katerimi bo neposredno delal;
- z nadrejenimi;
- z delovnim časom — odmori;
- z običaji pri delu;
- o prehrani;
- z redom v delavskem naselju;
- ga vpelje v delo in zagotovi začetek dela.

Dogovorjeno je bilo, da se bomo teh metod sprejemanja posluževali od meseca maja dalje. V kadrovskem oddelku se to izvaja in je čutili zadovoljstvo delavca, ko je seznanjen s podjetjem in dobi vtis, da je prijetno sprejet v kolektiv in da je kolektivu potreben. V drugi fazi na samem delovnem mestu pa žal opažamo, da se povsod še ne drže navodil, o čemer bodo morala vodstva sektorja voditi evidenco in vztrajati, da se to izvaja.

Zanimiva je ugotovitev, da kjer je bil novi delavec dobro sprejet, je v kolektivu ostal, dočim pa, kjer to ni bil primer, je v nekaj dneh večina takih delavcev zapustila podjetje.

3. tema: Vodenje delavcev in dela ter odnosi z ljudmi. Tu smo obširno obravnavali:

- kakšnih sredstev se poslužujemo za uspešno vodenje ljudi;
- kakšni so pogoji za formiranje moštva;
- kaj je potrebno za dobro povezavo;
- kaj delavci žele vedeti o podjetju;
- in kaj nas ovira pri delu.

Vsebina seminarja je bila v cilju, da pridemo na enotnost poslovanja, da se držimo zakonitosti in da vodimo poslovanje in ljudi k cilju, to je k večji storilnosti, zadovoljstvu v kolektivu in končno k dvigu standarda.

Anonimna anketa udeležencev seminarja je pokazala, da so bili z vsebino zadovoljni, da so slišali povprečno 60% novega. Izrazili so željo, da se tak seminar še ponovi, da se navodila glede poslovanja poleg pismenih prenaša na neposredne izvrševalce tudi v tej obliki itd.

Od 125 vabljenih se je seminarja udeležilo 96 oseb. Po posameznih sektorjih pa je bila udeležba naslednja:

sektor Trbovlje 100%;
sektor Slov. Konjice 100%;
sektor Velenje 100%;
sektor Mozirje, manjkal eden;
sektor Zalec, manjkal eden;
sektor Celje in Store, manjkalo 12 ljudi ali ca. 30%;
iz sektorjev:
proizvodnje gradb. materiala;
kovinskih obratov;
mehanizacije;
obratov za zaključna dela pa se jih ni udeležilo od 28, vabljenih 6.

Tu so upoštevani samo neupravičeno odsotni. Žalostna pa je ugotovitev, da je bila prav v Celju udeležba najslabša, čeravno so

pcgoji za udeležbo bili najugodnejši. Udeležbi primerno je po sektorjih tudi poslovanje v zadevnih vprašanjih.

Razveseljiva pa je ugotovitev, da smo razčistili na seminarju mnogo vprašanj, ki kažejo pozitivne rezultate pri vsakodnevnem poslovanju, kakor pri dajanju delavcem pravih in zakonitih odgovorov v večini primerov. Na osnovi tega so intervencije s strani inšpekcije skorajda v celoti odpadle.

Posebej je treba poudariti, da se je pokazala na vseh seminarjih vodstvenega kadra v podjetju in članov organov družbenega upravljanja velika težnja in interes po znanju. To je dokaz, da imamo dober kader, da so koristno naložene investicije, ki se bodo iz dneva v dan bogato obrestovale pri izvajanju nalog.

Tu smo govorili o izobraževanju umskih delavcev, v naslednji številki pa čitajte uspehe seminarjev za delavce in o prekvalifikaciji po poklicih.

Ne pozabimo: »Človek je naše največje bogastvo in najvažnejši člen v verigi proizvodnje!«

Franjo Cevnik

Dva 27-stanovanjska bloka v Velenju pred dograditvijo

Delajmo varno!

Pogostnost nesreč pri delu je problem, ki spremlja gradbeništvo na vsej poti njegovega dosedanjega tehničnega razvoja. Mnogi drugi problemi naše gospodarske panoge, ki so se pojavili v letih po vojni glede mehanizacije in industrializacije, se rešujejo z večjim zanimanjem in uspehom, kakor problem zniževanja števila pogostih nesreč pri delu. To dejstvo potrjujejo obstoječe domače in tuje statistike o gibanju nesreč pri delu, s kate-

Omarica Rdečega križa naj služi svojemu namenu.

rimi čitatelje za sedaj ne bom utrujal. Povem le, da je po vojni v Jugoslaviji postalo zaradi delovnih nesreč 240.000 delovnih invalidov in da se je dosedaj v jugoslovanskem merilu vsako leto ponesrečil vsak 8. delavec. Resno se zamislimo, kakšna armada bi to bila, če bi jo postrojil v eno vrsto, in kaj bi lahko ta armada storila, če bi bila zdrava. Nadalje se še jasno vidi iz zbranih statistik, da je gradbeništvo redno na najvišji stopnji pri številu delovnih nezgod.

Pri tem pa je seveda popolnoma razumljivo, da so naši pogoji dela z ozirom na naše delovne razmere najtežji. Saj mi gradimo poleg ostalega tudi tovarne in šele, ko so te popolnoma gotove, se vanje solidno montirajo vsi potrebni stroji in šele takrat pristopi delavec dotične stroke in prične s proizvodnjo. Pri njih se stroj enkrat montira na solidne temelje, se varno zaščiti in ta stvar ostane do iztrošenja. Vsak industrijski delavec ima več ali manj svoje konstantno delovno mesto, garderobne in sanitarne naprave

imajo danes v veliki večini že kar sodobno urejeno. Z eno besedo, naš industrijski delavec v sodobni tovarni ima prav ugodne pogoje dela v pogledu zdravja in varnosti. Vprašamo se tedaj, ali na takih delovnih mestih ni obratnih nezgod? Odgovorimo si lahko sami, da so tudi tukaj delovne nezgode in da bodo še tudi vnaprej. Če pa na drugi strani primerjamo takšni sodobni tovarni naša gradbišča, vidimo, da je v vsem ogromna razlika. Naši stroji, mali in veliki, potujejo z gradbišča na gradbišče, iz kraja v kraj. V zelo kratkih časovnih razdaljah moramo le-te montirati, demontirati, prevažati in zopet montirati in vedno na novo tehnično zaščititi. Naš delavec prične z delom pri izkopih (dostikrat v blatu in vodi), nadaljuje delo v gradečih se stavbah (na prepihu, vročini ali mrazu), zaključuje pa delo na velikih in slabo zavarovanih višinah. Naš gradbeni delavec vsaj še za sedaj nima urejenih garderobnih in sanitarnih naprav, tudi nima urejenih delovnih prostorov, kot oni iz sodobne tovarne. Ta dejstva nam dajo delno opravičilo, da je gradbena stroka v večini primerov na visoki stopnji števila delovnih nesreč. Prav zaradi tega dejstva pa imamo mi gradbinci toliko večjo dolžnost, da se nenehno bavimo s tem našim velikim problemom.

Ko govori program VII. kongresa o skrbi za delovnega človeka, med drugim tudi navaja, da morajo podjetja v prvi vrsti skrbeti za organizacijo proizvodnje in dela tako, da bo delovni človek na svojem delovnem mestu

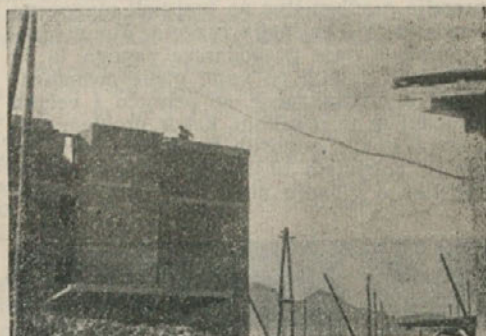
Pooršnost pri električnih instalacijah predstavlja smrtno nevarnost

varno in zaščiteno izpolnjeval svoje naloge. Naše novo veliko podjetje si je poleg vseh ostalih nalog zboljšanja organizacije v gradbeni dejavnosti zadalo tudi resno nalogo, z dovolj omenjenemu programu VII. kongresa v tem, da bo izboljšalo delovne pogoje in skrbelo za varnostne ukrepe, kar ni le pogoj za znižanje števila delovnih nezgod in izboljšanje zdravstvenega stanja delavcev, temveč pogoj za večjo delovno storilnost in večjo proizvodnost dela.

Studij lastne statistike o delovnih nezgodah pri našem podjetju nam pove, da izhaja 77% delovnih nezgod iz osebnega faktorja. To pomeni, da so nezgode povzročile osebna nepazljivost poškodovancev ali drugih oseb, preziranje nevarnosti, nepoučenost o varnem delu in podobno. Da bi zmanjšali ta najvišji odstotek poškodb, moramo vsi pričeti z učinkovito varnostno vzgojo naših proizvajalcev, kajti to je edino zdravilo za odpravo te naše pomanjkljivosti.

Za uvod v to delo so v mesecu marcu bili predvajani poučni filmi o varnosti pri delu na vseh naših sektorjih in obratih. Pri razpravah je bilo jasno videti, da imajo naši delavci smisel in voljo za varstveno vzgojo, le takšnih vzgojiteljev imamo premalo med našimi osnovnimi voditelji dela. Ta filmska akcija je pokazala jasno sliko pri sodelovanju vodilnega kadra na našem terenu, kajti tam, kjer je najmanj obratnih nezgod, so bili navzoči skoraj 100 odstotno vsi delovodje in tehniki. Kjer pa nam statistika kaže porazen

diteljev dela pri obratnih nesrečah. Zato bi priporočal prav onim nezainteresiranim voditeljem dela, da se predvsem seznanijo v podrobnosti z različnimi predpisi, nadalje pa da nenehno študirajo preventivne mere, ki bodo jamčile varno delo. Vzporedno s tem lastnim

Na tej višini morajo biti lovilni odri

študijem pa morajo isti voditelji nenehno individualno vzgajati in opozarjati na nevarnosti svoje proizvajalce dela. Prav posebno bi opozoril na mlade in nove delavce, ki jih imamo na naših stavbah največ, da so pri njih najpogostejši primeri nezgod, in to iz osnovnega vzroka nepoučenosti. Predpis zahteva, da se vsakega na novo zaposlenega delavca mora najprej poučiti o vseh nevarnostih pri delu in o preventivni varnostni zaščiti. Če bomo uspeli varstveno vzgojiti in poučiti o vseh nevarnostih pri delu in o preventivni varnostni zaščiti. Če bomo uspeli varstveno vzgojiti in poučiti vsaj večino naših proizvajalcev, bodimo prepričani, da nam bo odstotek teh nezgod osebnega faktorja vidno padel, razen tega pa bodo neposredni voditelji dela imeli svoje delo mnogo olajšano, ker si bodo proizvajalci znali sami urediti svoja delovna mesta varno.

Podjetje želi, da se k tej varstveni vzgoji pristopi takoj, in sicer ne v kampanjski obliki temveč v obliki stalnega konstantnega delovanja. Podjetje bo o tem vodilo strogo evidenco ter bo dobre uspehe nagrajevalo, na drugi strani pa bo takšno nedejavnost upoštevalo v primerih, ko bodo posamezni voditelji klicani na odgovornost zaradi delovnih nesreč na njihovem delovišču.

Pod naslovom »Delajmo varno!« bo naše glasilo še pisalo in sicer o najaktualnejših problemih s tega področja in je zaželeno, da bi ta zrna padla na plodna tla.

Zidar na tem odru je v nevarnosti

rezultat obratnih nezgod, je bila tudi udeležba delovodij in tehnikov v tej akciji porazna.

Dovolim si na tem mestu obvestiti vse delovodje, šefe gradbišč in sektorjev, kot tudi mojstre in obratovodje, da se pripravljajo novi in zelo strogi kriteriji za odgovornost vo-

Na nekem objektu celjskega sektorja se je dne 8. junija letos pripetila težka nesreča pri delu, ko je naš tesarski vajenec tov. Sitar Franc padel skozi okno 15 metrov globoko na trdo dvorišče. Le srečnemu slučaju je pripisati, da je ta 17 let star fant ostal še živ, dasiravno se sedaj še ne ve, kakšne posledice mu bodo ostale.

Kaj se iz tega primera lahko naučimo? Dejstvo je, da je vodilni tehnični kader dobro poskrbel za tehnično zavarovanje in zaradi tega v tem primeru ne pade materialna odgovornost niti na podjetje niti na tehnične uslužbence sektorja. Toda ali se lahko s tem zadovoljimo? Vprašati se moramo, kdo in kolikokrat je opozarjal tega mladega vajenca, na nevarnosti, ki mu pretijo na visokih stavbah tudi v primerih, ko so vse varnostne naprave v najboljšem redu? Verjetno ne bomo izluščili pozitivnega odgovora. Velika dolžnost predelavcev in delovodij je torej v tem, da prav posebno mlade neizkušene ljudi stalno učijo in vzgajajo za varno delo, ker vidimo, da nas nesrečni primeri na to nenehno

Zelo slabo izdelan fasadni oder

opominjajo. Sele takrat bo odklonjena ne samo materialna, temveč tudi moralna odgovornost, katere nikakor ne smemo podcenjevati.

Na istem objektu so pred tem primerom in tudi še teden dni po tej nesreči vršili kleparji kleparska dela na robu strehe 13 metrov nad zemljo, ne da bi bili navezani. Prvotno so bili izgovori, da nimajo vrvi, kasneje, ko so prejeli novo vrv in so jo hranili v skladišču, pa so se izgovarjali, da se jim ne bo nič zgodilo, ker so dobro vajeni opravljati dela v višinah brez naveze.

To varnostno nedisciplino ne bom komentiral, toda opisal bom primer nesreče pri »Gradisu«, ki vrši dela na Dravi v Ožbaldu in se je zgodila v mesecu maju letos. Star in izkušen gradbeni delovodja, električarski mojster in mlad pomožni delavec so se vsedli v čoln z namenom, da preveslajo Dravo in na nasprotno obrežje povlečejo električno žico. Ko so to delo vršili, so nastopile gotove komplikacije, tako da se je čoln prevrnil in so se potopili gradbeni delovodja, električarski mojster in ključavničarski mojster, le mladi pomožni delavec je imel srečo, da se je z veliko težavo rešil mrzlega objema Drave. Komisija je primer raziskala in ugotovila glavno pomanjkljivost, da ponesrečenci niso vzeli s seboj v čoln nobenega rešilnega pasu, katerih je bilo v skladišču na obali preko 200 še popolnoma novih. Torej tudi ti trije izkušeni visokokvalificirani možje so šli za vedno v objem mrzle Drave v prepričanju, da se jim ne more ničesar zgoditi.

Dne 3. junija tega leta je v Velenju dobil strojnik Zahojnik Miha težek električni šok in je pripisati le sreči, da je ostal živ. Kako se je to zgodilo? Električni kabel konzolnega dvigala je bil slabo sestavljen in se je tega dne prekinil, zaradi česar je bil prekinjen dovod električnega toka in delo se je ustavilo

Dvakrat nepredpisana lestev

Električar je hotel napako popraviti, ta čas pa se je strojnik naslonil na svoj stroj in čakal. Električar je pomotoma vezal žico s fazo na žico uzemljitve in na ta način spravil tok v ohišje stroja, dalje skozi telo strojnika Zahojnika v zemljo, pri čemer bi vedele Zahojnikove kosti in mišice marsikaj povedati. To je bil nevaren podvig in bi lahko stalo življenje 27-letnega moža. V čem je bila napaka? Električar ne sme vršiti popravil pod tokom, prav tako bi moral biti pazljiv in bi moral vedeti, kako se sklaplja posamezne elektrovođe in končno nepoklicane osebe odstraniti z nevarnih področij in še in še previdnost.

Dne 17. junija tega leta je iz zaprte omarice z električnimi elementi štrlel 120 cm dolgi

Pogonski jermeni morajo biti zaščiteni

kos električnega vodnika, ki je bil na koncu 8 cm neizoliran in pod tokom 220 voltov. Omarica je v neposredni bližini maltarne, zato je bil teren v tej okolici zelo moker. Kaj bi se lahko pri tem dogodilo, naj razmisli vsak bralec glasila, posebno pa še električar-

ji, prav posebno pa električar tovariš Kotur Branko.

V zdravilišču Topolšici vršimo težke izkope za vodovod in rezervoarje. Tam smo preveč smeli in preveč tvegamo. Izkopi so namreč globoki preko 8 metrov v zelo rahlem zernljišču — skrajno preperela skala pomešana z ilovico. Takšna delovišča pač ne bi smela ostati nezavarovana, ker se na teh mestih lahko dogodi vsako minuto kolektivna nesreča, kjer lahko plača našo nerednost z življenjem cela skupina ljudi, ki je tam zaposlena. V takih primerih pomislimo na kolektivno nesrečo, ki se je lani pripetila na gradbišču v tunelu Kokin—Brod in je izgubilo življenje 33 ljudi hkrati. Dejstvo je, da je v Kokin—Brodu bil kriv vodja gradbenih del, mlad gradbeni inženir, ki ni upošteval varnostnih predpisov — še več, ni jih niti poznal.

V naših delavnicah prav radi opuščamo varnostno zaščitne naprave. Imamo v pogonu cirkularke brez cepilnih klinov in zaščitnih kap, tračne žage tečejo brez zadostne zaščite, pogonski jermeni, jermenice in zobata kolesa se vrtijo brez predpisanih zaščitnih oklepov, pri rezkalnih strojih niti na misel ne pride mojstrom, da bi uredili najpotrebnejše varnostne mere. Za dobro namerni vzgled naj opišem nezgodo, ki se je pred tremi leti pripetila v lesnem obratu v Kočevju. Tam so montirali veliko tračno žago za razrez hlođovine. Montažo je vodil dobavitelj stroja iz Zahodne Nemčije. Ko je žaga bila montirana do kraja, je v obrat prispela skupina dijakov Tehnične srednje šole iz Ljubljane pod vodstvom svojega profesorja. Dijaki so si ogledali naprave, vodja obrata v Kočevju pa je dijakom hotel pokazati delovanje tega novega modernega stroja in ukazal stroj spustiti v poskusno obratovanje. Nemški strokovnjak je temu nasprotoval in zahteval, da se morajo pred vsakim obratovanjem montirati še vse zaščitne naprave, ki so bile na mestu pripravljene. Ker dijaki TSS niso imeli časa čakati eno uro, je bil na zahtevo obratovodje stroj stavljen v pogon in tudi obremenjen. Stroj je brezhibno izrezal prvo desko iz ploha, ko pa so plohi hoteli vrniti, da bi izrezal drugo desko, je plohi zadel v žagin list tako, da se je list zlomil in udaril v smer, kjer je stala skupina izletnikov, in v trenutku presekal profesorja TSS na dva dela. Zamislimo se v ta primer, zadržimo ga v spominu in nikar ne prezirajmo predpisov o tehnični zaščiti.

Leta 1954 so v Črnomlju kopali 20 metrov globok vodnjak, da bi v tej globini prišli do vode. Vode še ni bilo. Zbrali so se najboljši

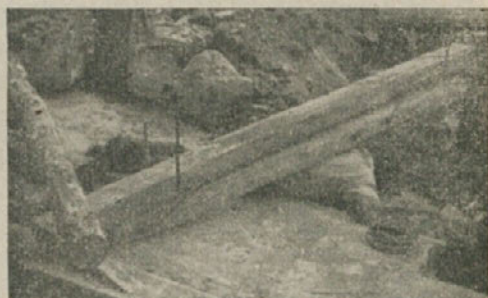
strokovnjaki in sklenili, da bodo vodnjak še poglobili z globinskim vrтанjem in miniranjem. Zavrtali so luknjo še kakih 10 metrov globlje in minirali. Takoj po eksploziji so na površini zaslišali žuborenje vode v dnu vodnjaka in je sedaj nastopil višek navdušenja nad uspehom dela. Ne da bi kdo mislil na nevarnosti, se je v vodnjak podal zastopnik investitorja — višji gradbeni tehnik, za njim inženir geolog, ki je imel dosti opravka okrog teh del, za njim gradbeni delovodja, ki je vodil ta dela, in končno še miner, ki je vodil minerska dela. Drugim sestop v vodnjak ni bil dovoljen zaradi pretesnega prostora. Iz vodnjaka ni bilo razen žuborenja vode nobenega glasu in tudi od ljudi se ni nobeden vrnil. Končno so opazovalci na površini zaslutili, da je najbrž v vodnjaku nastopil plin in ljudi omamili. Takoj so poslali v bližnji rudnik po pomoč. Prišel je reševalec z Dregarjevim dihalnim aparatom in so ga spustili v vodnjak po vrvi. Reševalec je videl, da so ljudje v vodnjaku že vsi mrtvi, zato je za trenutek snel ustnik in zakričal, naj ga iz vlečejo iz vodnjaka. Ko so ga izvlekli, je bil mrtev tudi reševalec. Zaradi neprevidnosti in neupoštevanja varnostnih predpisov je plin uničil pet človeških življenj.

Smrtna nesreča pri nezavarovanih zemeljskih delih

Navedel sem nekoliko karakterističnih delovnih nezdod z željo, da bi nas te učile in opozarjale na nenehno skrb za očuvanje življenj in zdravja naših delavcev na delovnih

mestih. Ko sem navedel le težke delovne nezdode, nikakor nočem podcenjevati lažjih poškodb, ki se zadnji mesec pri nas zelo pogosto dogajajo. Vsaka najmanjša nezdoda naj nam bo v svarilo in opomin, da nekaj ni v redu. Vsako delovno nezdodo takoj analizirajmo in preudarimo, kaj nam je storiti, da

Smrtna nesreča na gradbišču ob neupoštevanju varnostnih ukrepov

se nesreča ne bo mogla ponoviti. Tudi manjše delovne nezdode pustijo za seboj večsah velike posledice. Pomislimo pa tudi, da zelo pogoste, četudi male nezdode, predstavljajo za podjetje in skupnost ogromno materialno obremenitev in s tem v zvezi zmanjšanje življenjskega standarda. Samo Slovenija je v preteklem letu imela 8 milijard dinarjev stroškov za hranarine in zdravljenje za poškodovance pri delu. Pomislimo, kaj bi se lahko zgradilo vsako leto z 8 milijardami dinarjev.

Končno bi želel prepričati ves vodilni kader po naših deloviščih o tem, da varnostna služba v podjetju ne predstavlja podružnico socialne ustanove, temveč da je organizirana varnostna služba sestavni del naše operative, ker varnost pri delu predstavlja neposredni faktor za uspešno izpolnjevanje proizvodnih planov in leži v tem tudi važen pogoj za zvišanje delovne storilnosti. Zato priporočam omenjenim kadrom, da gledajo na to službo v svetlejši luči.

Kotnik Franjo

Opomba: Vse fotografije so izposojene.

Glas iz Velenja

Ze več let gradijo Novo Velenje — mesto s sodobno urbanistično ureditvijo. To bo mesto novih modernih blokov, zelenic, parkov in sodobno urejenih lokalov — mesto želja meščanov drugih mest. Za izpolnitev plana predvidene količine premoga v petletnem planu je nujno potrebno v Velenju zgraditi številna stanovanja za nove rudarje, katere bodo morali dobiti iz drugih krajev.

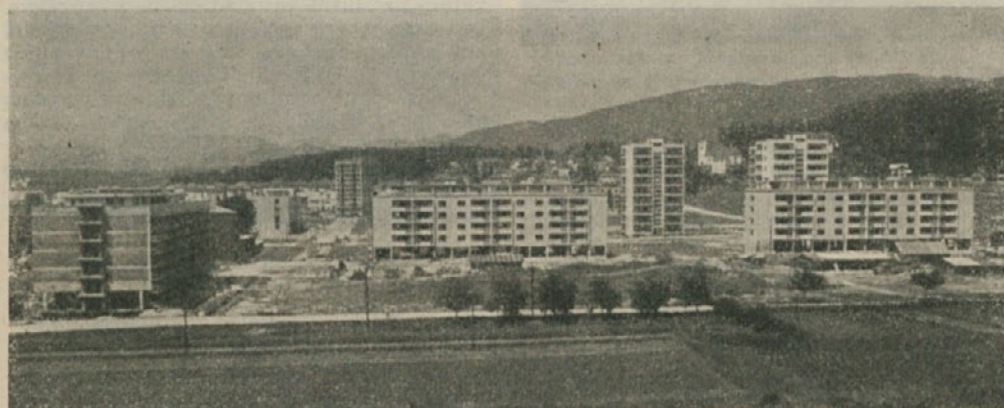
Ustrezen sklep delavskega sveta RLV je, da mora vsak rudar, ki je zaposlen v rudniku, stanovati v Velenju, ker le na ta način lahko kolektiv računa z njim stoodstotno. Z vozači in s listimi, kateri se poleg svojega rednega dela bavijo še s poljedelstvom, imajo slabe izkušnje. Rezultat takšnega ukrepa je viden že sedaj, če se primerja efekt rudarja v posameznih rudnikih, je efekt rudarja v Velenju večji kot drugod.

Tudi naše podjetje sodeluje pri gradnji Novega Velenja, in sicer v stanovanjski izgradnji. V Novem Velenju gradimo trenutno tri stolpnice s po 34 stanovanji, dva bloka po 27 stanovanj in en blok s 56 stanovanji, skupno 212 stanovanj. Poleg teh blokov gradimo še Zdravstveni dom v sklopu katerega je splošna ambulanta, manjši trakt za bolnišnico in lekarno. Za velenjski naraščaj dograjujemo šolo, kjer bo mladina dobila najmodernejšo telovadnico, kabinete, veliko dvorano za sestanke itd. Vsi ti objekti so bili delno dograjeni do tretje faze že v letu 1958, v letošnjem letu jih je treba v najkrajšem času dogotoviti in predati svojemu namenu.

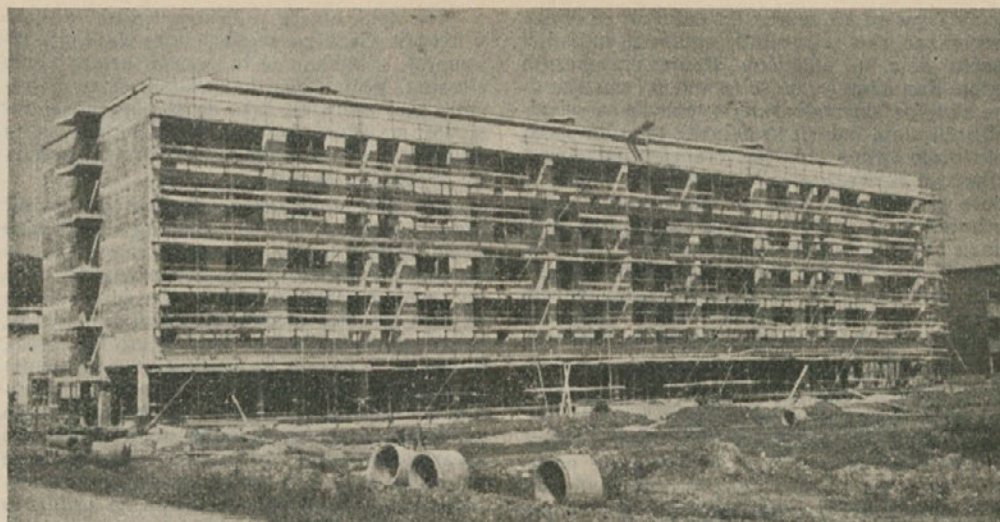
S tem je bila pred naš kolektiv postavljena velika naloga v tekmovanju s časom skupno s podjetjem »Gradis« Dravograd in režijsko grupo Rudnika lignita Velenje. Če nanizamo količine nekaterih pomembnejših del, vidimo, pred kakšno nalogo je bil postavljen kolektiv sektorja Velenje v začetku letošnjega leta: 1. predelne stene 1,42 ha ali 14.200 m²; 2. fasade 1,89 ha ali 18.900 m²; 3. notranji omeli 6,15 ha ali 61.500 m²; 4. vstavitev oken 1265 komadov; 5. vstavitev vrat 1917 komadov; 6. montaža železnih ograj (balkoni) 2,19 km ali 2190 metrov.

Da bi se vsa ta in še druga dela izvršila organizirano, je priprava dela napravila detajlni operativni plan za vsak objekt, v katerem je bilo točno predvideno število delavcev za posamezno delo in rok, do katerega mora biti delo dovršeno. Zahteva investitorja RLV in občine Soštanj je bila, da morajo biti fasade objektov gotove do 3. julija, stavbe pripravljene za vselitev pa od 15. avgusta vsakih 14 dni do 1 meseca po ena. Problem, ki nastane pri tem, je kapaciteta obrtnikov, zaradi katerih so še danes pomisleki ali bodo v stanju, da bodo v tako kratkem času opravili vsa obrtniška dela.

Finančna vrednost gradbenih in obrtniških del znaša okrog 545 milijonov dinarjev. Za ta dela je bilo potrebno preskrbeti velike količine materiala, med ostalimi: 2500 m³ peska za malto, 700 m³ mivke, 700 m³ gramoza, 800 m³ gašenega apna, 400 m³ peska za fasade in 400 ton cementsa.

Pogled na naše gradbišče v Velenju

56-stanovanjski blok v Velenju

Plan je predvideval, da bi morali pričeti glavna dela s predvidenim številom delovne sile že 15. marca, kar pa ni bilo mogoče zaradi neizvršenih podometnih instalacij in nedobavljenih mizarških in kovinskih izdelkov.

Pri organizaciji je nastopila težava pri izdelavi velikih količin malt zaradi tega, ker RLV ni dopustil zaradi zunanje ureditve napravo deponijev peska in apna na gradbišču. Odstraniti smo morali tudi vsečasne objekte, potrebne pri gradnji — skladišča, vodovod, gradbiščne pisarne, prekopali so nam vse dovozne ceste. Zaradi tega smo se odločili za napravo centralne maltarne, oddaljene približno 500 metrov od gradbišča. Delo v maltarni naj bi se čim bolj mehaniziralo, tako da bi se vršilo polnjenje peska v mešalec iz bunkerja, polnjenje bunkerja s skrejperjem, doziranje apna v obliki mlečne kaše.

Malta iz mešalca naj bi se spravljala v bunkerje, iz katerih bi se težnostno polnil kamion, ki bi razvažal malto po objektih. Zaradi pomanjkanja primerne mešalce za napravo apnene kaše in črpalke za dviganje apnene kaše je doziranje apna v predvideni obliki izostalo. Ostalo predvideno se je izvedlo in dobro služi svojemu namenu.

Organizacijska shema v maltarni

Dnevna poraba malte na gradbišču je 30 do 45 m³, kapaciteta maltarne pa je 40 m³ grobe in 20 m³ fine malte. Z napravo cen-

tralne maltarne so odpadli 3 mešalci, ki bi bili potrebni za napravo malte na posameznih objektih, ker se delajo notranji in zunanji ometi ter tudi zida istočasno na vseh objektih. Tudi učinek enega delavca je mnogo večji, saj bi po slehernem načinu moralo biti za izdelavo malte 24 delavcev in strojnikov, sedaj je pa le 8 delavcev s strojniki vred. S prevozom malte s kamionom do maltarne izpod dvigala odpadejo tudi vsi zunanji transporti malte s samokolnico od mesta izdelave malte do dvigala.

Težava, katera je med drugim nastopila v začetku sezone je bila pomanjkanje strojev za vertikalno dviganje materiala. Žerjav in bob-dvigala smo morali demontirati zaradi gradnje cest ob blokih in ureditev okolice. Zaradi tega se lahko dviga material samo z lažjimi konzolnimi dvigali in z aprovizacijo viltjev s starih bob dvigal. Po organizacijski shemi bi potrebovali 16 takšnih dvigal, pa jih ni bilo v takšnem številu na razpolago. Zato je v začetku nastal zastoj, ker nismo mogli zaposliti vse planirane delovne sile.

15. marca so pričeli z delom specializirani obratniki za omete, fasade in odre. Jedro teh obratov so sestavljali ljudje, ki imajo veselje in prakso za to delo, kasneje so se dopolnjevali z zidarji in delavci s celjskega in našega sektorja. Prvotno predvideno, da bodo obratniki ekonomsko samostojni, nekaj subakordant sektorja, se je pokazalo v začetku neizvedljivo.

V času od 15. marca do sedaj so se obrati organizacijsko usposobili, ugotovili najboljši način dela in številčno stanje posameznih grup. Zanimivo je, da so se v tem času akordne skupine skristalizirale, s tem da so se odstranili slabi izdarji in delavci, tako da sedaj obstojajo grupe zidarjev z enakovredno storilnostjo in kvaliteto. V obratu za omete in odre je najboljša skupina vodje tov. Gajška, v kateri so še zidarji Beg in Plemenitaš. Njihova storilnost je 180% povprečnih akordov. Prav tako dobra je tudi skupina za odre, ki tudi precej presega normo. Po predvidenem planu bi morala ta skupina imeti 10 ljudi, ima jih pa samo 4 in s svojim delom ne zaostaja.

Največji uspeh specializiranih obratov je že v samem njihovem nazivu specializiranosti in izvežbanosti zidarjev in delavcev v posameznih delih. Pri kasnejšem dotoku zidarjev v obrat za omete ali fasade se je pokazalo da novinci tudi z velikim trudom ne morejo doseči efekta ostalih. Razlika pri učinku je bila 20 do 40%. Fasadarska skupina je odlična tako v kvaliteti in efektu. Preseganje norme je pri vsaki naslednji fasadi večja, narava plemenite malte je brez vsake prvotne nestrpnosti.

Delo dobro napreduje po izvršenem razporedu in času. V zaostanku so samo fasade za okrog 10 dni, to pa zaradi izredno slabega vremena v maju in juniju. Prvotno predvideni roki za dokončanje stavb so se skrajšali za dva meseca in so izgledi, da bo to izvedljivo.

Vsa dela, katera je le mogoče, se izvajajo v akordu. Cena za enoto dela se daje brigadi vnaprej, v kolikor se to pozabi, urgira sama skupina. Večina akordnih skupin si sproti računa svoj zaslužek, tako da se obračunski zaslužek po akordnem nalogu, katerega izvrši odgovorni vodja, ujema z izračunom, katerega je izvršila skupina.

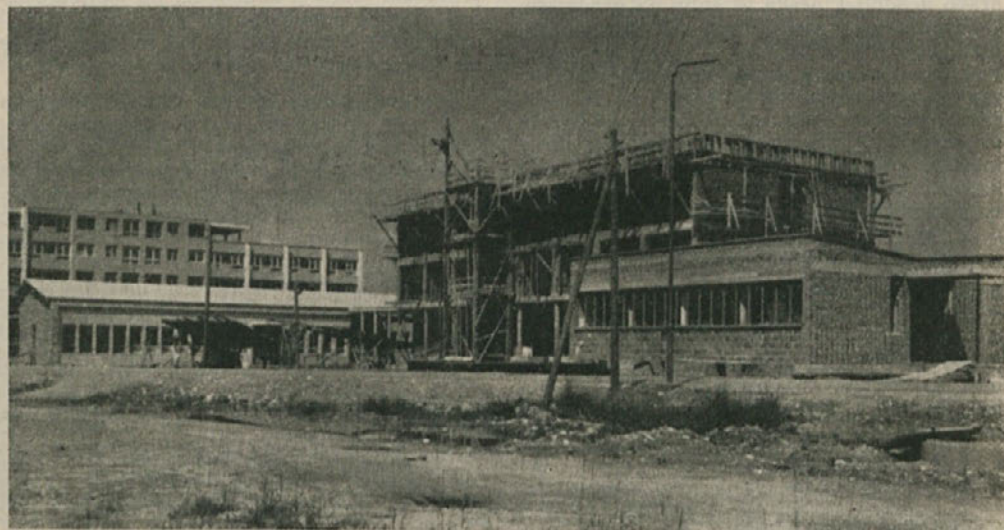
Značilno je, da takšna skupina tudi največ presega normo. Nekatere skupine akorda niso vzele resno in so še vedno računale na to, da se jim bo ob obračunu kaj primaknilo, da bo zaslužek 100%, z motivacijo, saj se vodja objekta ne upa obračunati manj kot 100%, ker je pač nekajkrat po kakšno uro bil zastoji, ali pa se je čakalo na kakšno navodilo o delu. S takšno prakso smo na gradbišču prekinili, vsi zastoji se registrirajo in obračunajo po režiji, narejeno delo pa se obračuna po stvarno izvršenih količinah. V aprilu se je dogodilo, da je bilo precej skupin pod normo, toda samo ta mesec, sedaj pa je približno samo še 10% brigad pod normo, pri čemer je vzrok nesoglasje ali nedisciplina posameznikov v skupinah.

Obrat za omete je dosegel naslednje rezultate v učinku dela:

marec—april	117%
april—maj	101,5%
maj—junij	126,5%

Obrat za fasade:

marec—april	109%
april—maj	114%
maj—junij	132%

Gradnja ambulante v Velenju

Gradbišče sektorja:	
marec—april	104,3%
april—maj	108%
maj—junij	117,20%

Odstotek dela v režiji se giblje v meji od 10 do 20%, v kar je vključena tudi režija investitorja.

Delavci z veseljem delajo, zavedajoč se, da je njihov zaslužek odvisen le od njihove storilnosti. Na žalost se pa še najdejo redki posamezniki, ki stremijo po režijskem delu. Ker pa režije ne dopuščajo, se ti posamezniki ne strinjajo s takšnim načinom dela in želijo premestitve. Posamezne grupe delajo na svojo iniciativo tudi izven delovnega časa, ki traja od 6. do 18. ure. Pojasnila v zvezi z novim tarifnim in premijskim pravilnikom, kjer je predvideno, da se bo del plač in premij izplačeval iz dela dobička po racionalnem izkoriščanju materiala, so zavzela veliko za-

nimanje med kolektivom. To se posebno opazja pri skupinah na ometih, kjer skoraj ni več odpadkov šute.

Z uporabo vsega odpadajočega materiala pri ometih je storilnost manjša, so pa zato materialni izdatki zaradi tega manjši. Potrebno pa je vsako takšno štednjo nagraditi z gibljivim delom plače — premijo, kar tudi pričakuje kolektiv.

Kljub celodnevnomu delu se še vedno najde čas za razvedrilo v športnih igrah. Z veseljem se ob večerih zberejo posamezniki ob igrišču za odbojko, pa tudi namizni tenis, šah, streljanje imajo veliko pristašev.

Tekme v teh panogah se igrajo tudi z drugimi moštv. Kolektiv se je številno odzval športnemu tekmovanju, katerega je organizirala uprava podjetja med sektorji našega celotnega kolektiva v čast 40. obletnice ŽKJ.

Z. B.

RAZPIS

o sprejemu novih vajencev v uk.

Skladno s planom kadrovanja in po sklepu delavskega sveta podjetja z dne 10. 7. 1959

s p r e j m e

Gradbeno industrijsko podjetje »Ingrad« v uk vajence naslednjih strok in poklicev:

zidarji	40	pečarji	2
tesarji	2	kovači	1
mizarji	3	stavbni ključavničarji	2
steklarji	1	strojni ključavničarji	4
slikopleskarji	8	kleparji	4
elektroinstalaterji	9	vodoinstalaterji	4
cementninarji-terazerji	5	avtomehaniki	2

Pogoji: Fizična in umska sposobnost, starost od 14 do 18 let in predpisana šolska izobrazba.

Prednost imajo otroci članov tega kolektiva.

Pismene prošnje s priloženim rojstnim listom, zdravniškim spričevalom in šolskim spričevalom je dostaviti direkciji podjetja v Celju.

RAZPIS ŠTIPENDIJ

V skladu z določili Temeljnega zakona o štipendijah in po sklepu delavskega sveta podjetja z dne 10. 7. 1959

r a z p i s u j e

Gradbeno industrijsko podjetje »Ingrad« Celje naslednja mesta štipendistov:

Gradbena fakulteta	1	Tehnična srednja šola, strojni oddelek	1
Mojstrska delovodska šola	5	Šola za socialne delavce	1
Gradbena srednja šola	2	Administrativna šola	1
Ekonomska fakulteta	1	Ekonomska srednja šola	2

Prednost imajo otroci članov tega kolektiva.

Pismene prošnje sprejema uprava podjetja v Celju, Ljubljanska cesta 16.

Iz naših organizacij in društev

Sindikalna organizacija

*Predsednik sindikalne organizacije
v podjetju*

Sedem gradbenih sektorjev in štirje sektorji za zaključna dela in mehanizacijo so danes osnovni temelji naše proizvodnje. Organizacijsko so porazdeljeni takole:

I. Gradbeni sektorji

1. Celje: Otok, Mariborska cesta, center, Laško.
2. Žalec: Žalec, Parižlje, Kapla.
3. Mozirje: Mozirje, Nazarje.
4. Store: Store, Dramlje, Sentjur.
5. Slov. Konjice: Slov. Konjice, Zreče.
6. Trbovlje: Trbovlje, Zagorje.
7. Velenje: Velenje.

II. Sektorji za zaključna dela in mehanizacijo

1. Obrati za zaključna dela: Celje, Gornje Laško.
2. Obrati proizvodnje gradb. materiala: Celje.
3. Kovinski obrati: Celje.
4. Obrati mehanizacije: Celje.

Vsak sektor predstavlja samostojno ekonomsko enoto z določenim proizvodnim in finančnim planom.

Skupni seštevek s planom predvideva realizacije za leto 1959 (vseh enajst ekonomskih enot — sektorjev) je plan realizacije podjetja za l. 1959 v višini 2.600.000.000 din.

Na temelju organizacijske sheme organizacije proizvodnje, je postavljena tudi organizacijska shema samoupravnih organov in sindikalne podružnice podjetja, katera ima pred seboj glavni cilj, da doseže pri svojem sindikalnem delu čim tesnejšo povezavo z izvršitvijo proizvodnih nalog. Poleg tega pa, da preko sektorskih sindikalnih odborov doseže enotno stališče pri reševanju perečih problemov, ki nastopajo kot posledica združitve petih podjetij v eno močno, organizirano in sodobno opremljeno gospodarsko enoto: Gradbeno industrijsko podjetje »Ingrad« Celje, ki je sposobna znatno povečati proizvodnjo.

Da bi pa naša sindikalna podružnica mogla v okviru dejavnosti podjetja izpolniti osvojene sklepe ustanovnega občnega zbora, je takoj v februarju pristopila k vključitvi vseh članov kolektiva v članstvo sindikata. Dosedaj smo vključili vse razen dveh in s tem dosegli skoraj 100% uspeh.

Prav tako se uspešno izvaja sklep ustanovnega občnega zbora glede pobiranja članarine preko mezdne liste. Na ta način smo dosegli večji red, boljši pregled nad plačevanjem članskih prispevkov in razbremenili sektorske sindikalne odbore tega dela. S tem smo jim dali večje možnosti, da se lahko še bolj zavzamejo za reševanje sindikalnih problemov na področju svojega sektorja v tesni povezavi z ODS.

Dalje so se člani izvršnega odbora sindikalne podružnice, katere smo vključili v stalne komisije CDS, že uspešno uveljavili (HTZ, plače, delovni odnosi in stanovanja). S svojimi predlogi in strokovnim mišljenjem pomagajo CDS pri reševanju problemov podjetja.

Poleg tega je pri sindikalni podružnici ustanovljena »Blagajna vzajemne pomoči«. Dosedaj je že dala svojim članom preko 650 tisoč dinarjev posojil. Zaradi oddaljenosti nekaterih delavcev bo treba ustanoviti tudi v Velenju podružnico te blagajne. Na ta način bi prišli člani sindikata hitreje do posojil.

Izvršni odbor sind. podr. je dodelil socialno šibkim članom ob raznih primerih nesreče (požar, bolezen, primer smrti itd.) denarno pomoč v skupni vsoti 86 tisoč dinarjev. Prav tako je določil, da se plača vsem članom, katerih prejemi znašajo mesečno manj kot 15 tisoč, dnevno razliko po 100 din za letni dopust v naših sindikalnih počitniških domovih v Piranu in Umagu.

Dalje smo organizirali med 10. in 15. majem letos po vseh sektorjih podjetja razprave o tarifnem pravilniku. Na teh sestankih so bile zbrane tehtne pripombe, katere je kasneje glavna komisija za sestavo tarifnega pravilnika proučila in vskladila tarifne postavke za posamezna delovna mesta tako, da se zagotovi ravnotežje v proizvodnji med posameznimi ekonomskimi enotami.

Dne 27. aprila letos smo organizirali v počastitev ustanovitve 40-letnice KPJ skupno slavnostno sejo SP, OOKKS, CDS in MO. Poleg tega je bilo 1. maja tekmovanje med vsemi sektorji podjetja in izlet na Mrzlico, kjer je naša ekipa v odbojki dosegla prvo mesto.

V okviru sindikalne podružnice se je deset naših članov udeležilo tudi partizanskega pohoda ob žici okupirane Ljubljane; dosegli so v številčno močni konkurenci zadovoljiv rezultat.

Izdelan je tudi razpored avtobusnih izletov, tako da bo prišel vsak sektor do 18. oktobra enkrat na vrsto.

Iz navedenega poročila je razvidno, da je bilo delo sindikalne podružnice v prvem polletju predvsem usmerjeno na notranjo utrditev organizacije. Da smo imeli pri tem delu težave, katere še danes niso v celoti odpravljene, je jasno. Za krepitev enotnosti, za zboljšanje medsebojnih odnosov in utrditev zaupanja bo potrebno mobilizirati vse zdrave sile v podjetju.

Osnovna naloga sindikalne podružnice je, da usmeri vse svoje delo in skrb predvsem v reševanje proizvodnih problemov, ki so tesno povezani z zboljšanjem delovnih odnosov in pravnimi organizacijskimi prijemi.

Vsi skupaj se moramo zavedati, da bomo samo po tej poti dosegli plan za leto 1959, ki nam edini jamči realizacijo tarifnega pravilnika in nadaljnji razvoj našega podjetja.

Sindikarno športno društvo

Najpomembnejša dogodka v društvu sta bila brez dvoma državno prvenstvo v kegljanju, ki je bilo na našem kegljišču v Celju in na katerem je član našega društva tovariš Marinček Slavko postal državni prvak v kegljanju posameznikov z 903 podrtimi keglji, in masovna prireditel »športni dan gradbincev Slovenije«, katerega je razpisalo naše društvo v okviru proslav 40. obletnice KPJ in SKOJ.

Razpisani športni dan gradbincev je bil v Celju v dneh 18. in 19. julija in so se ga udeležila naslednja podjetja: Pionir iz Novega mesta, Gorica iz Nove Gorice, Gradis iz Soštanja, Slovenija ceste Ljubljana, Gradbenik iz Soštanja, Primorje iz Ajdovščine, Gradis iz Ljubljane, Tehnika iz Ljubljane, Tehnik iz Skofje Loke, Obnova iz Ljubljane, Stavbar iz Maribora in Ingrad iz Celja.

Skupno je tekmovalo v navedenih dneh 377 športnikov-gradbincev v naslednjih panogah:

kegljanje, moški in ženske
nogomet
odbojka
namizni tenis
balinanje
streljanje, moški in ženske
šah

Poudariti je potrebno, da je bila ta prireditel poleg masovnosti tudi kvalitetno na višini, saj so bile vse organizacijske priprave

pravočasno izvršene. Vsi nastopajoči so bili z organizacijo zadovoljni in so bili temu primerno doseženi tudi uspehi kot sledi:

Kegljanje (moški)

1. mesto	Ingrad I.	804	podrtih kegljev
2. mesto	Slovenija ceste	716	podrtih kegljev
3. mesto	Primorje	686	podrtih kegljev
4. mesto	Pionir	664	podrtih kegljev
5. mesto	Gradbenik	619	podrtih kegljev
6. mesto	Gradis, S.	608	podrtih kegljev
7. mesto	Ingrad II.	583	podrtih kegljev

Kegljanje (ženske)

1. mesto	Gradis, Lj.	383	(179 + 204)
2. mesto	Ingrad	366	(184 + 182)
3. mesto	Primorje	309	(137 + 172)

Nogomet

(igra na izpadanje)

1. mesto	Ingrad	2	2	0	9:4	4	točke
2. mesto	Gorica	2	1	1	7:5	2	točki
3. mesto	Tehnika	2	1	1	3:6	2	točki
4. mesto	Gradbenik	2	0	2	3:8	0	točk

Podrobni rezultati

Gorica : Tehnika 5:1
Ingrad : Gradbenik 5:2

Finale

Ingrad : Gorica 4:2

Tekma za 3. in 4. mesto

Tehnika : Gradbenik 2:1

Odbojka	
Ingrad	3 3 0 9:1 6 točk 1. mesto
Pionir	3 2 1 7:3 4 točke 2. mesto
Gradbenik B	2 1 1 3:3 2 točki 3. mesto
Tehnika, Lj.	2 1 1 3:3 2 točki 4. mesto
Tehnik, Skofja L.	2 0 2 0:6 0 točk 5. mesto
Gradbenik	2 0 2 0:6 0 točk 6. mesto

Podrobni rezultati

Pionir : Tehnika 3:0 (15:3, 15:4, 15:0)
Ingrad : Gradbenik B 3:0 (15:5, 15:1, 15:2)
Pionir : Tehnik 3:0 (15:0, 15:3, 15:1)
Ingrad : Gradbenik A 3:0 (15:1, 15:0, 15:2)
Tehnika : Tehnik 3:0 (15:11, 15:7, 15:4)
Gradbenik B : Gradbenik A 3:0 (15:0, 15:0, 15:0)

Finalna tekma

Ingrad : Pionir 3:1 (15:6, 11:15, 15:5, 15:12)

Balinanje

1. tekma	Gorica : Pionir	0:3
2. tekma	Pionir : Obnova	4:13
3. tekma	Gorica : Obnova	12:13
Finalist prve skupine	Obnova, Ljubljana	
4. tekma	Ingrad : Tehnika	9:13

Finale

Obnova : Tehnika 13:9

1. mesto	Obnova, Ljubljana
2. mesto	Tehnika, Ljubljana
3. mesto	Gorica, Nova Gorica
4. mesto	Ingrad, Celje
5. mesto	Pionir, Novo mesto

Namizni tenis

1. mesto	Tehnika, Ljubljana
2. mesto	Gradbenik, Soštanj
3. mesto	Obnova, Ljubljana
4. mesto	Stavbar, Maribor
5. mesto	Gradis, Celje
6. mesto	Ingrad, Celje
7. mesto	Gradis, Ljubljana
8. mesto	Tehnika, Skofja Loka
9. mesto	Slovenija ceste, Ljubljana

Streljanje (ženske)

		750 možnih
1. mesto	Pionir	475 krogov
2. mesto	Ingrad	444 krogov

Streljanje (moški)

		750 možnih
1. mesto	Gradis	621 krogov
2. mesto	Ingrad I.	579 krogov
3. mesto	Pionir I.	569 krogov
4. mesto	Slovenija ceste	556 krogov
5. mesto	Ingrad II.	545 krogov
6. mesto	Stavbar	539 krogov
7. mesto	Gorica	526 krogov

8. mesto	Pionir II.	502 kroga
9. mesto	Gradis	485 krogov
10. mesto	Primorje	462 krogov
11. mesto	Obnova	442 krogov
12. mesto	Tehnika	440 krogov
13. mesto	Tehnik	313 krogov

Posamezniki

Jeran — Ingrad	133 krogov
Snajder — Gradis	129 krogov
Novak — Slovenija ceste	127 krogov
Rems — Pionir	127 krogov
Zadnik — Gradis	126 krogov

Ženske

Srebočan — Ingrad	124 krogov
Arlviga — Ingrad	122 krogov
Perovič — Ingrad	107 krogov

Sah

1. mesto	Ingrad I.	36,5 točke
2. mesto	Slovenija ceste	36 točk
3. mesto	Gradbenik	34,5 točke
4. mesto	Gradis	29 točk
5. in 6. mesto	Primorje	25 točk
	Ingrad II.	25 točk
7. in 8. mesto	Tehnika	22 točk
	Gradis	22 točk
9. mesto	Gorica	18 točk
10. in 11. mesto	Tehnik	13,5 točke
	Stavbar	13,5 točke

Prosvetno društvo

Dramska sekcija je naštudirala in uprizorila dve igri: »Vdovo Rošlinko« in »Raztrganec«.

»Vdova Rošlinka« je bila uprizorjena dvakrat na domačem odru.

Drama »Raztrganec« je bila naštudirana in uprizorjena v okviru proslav 40. obletnice KPJ in SKOJ. Igralci so se potrudili, zato tudi uspeh ni izostal.

Predstava v domači dvorani je zadovoljila številne gledalce.

Na željo ZB Skofja vas je naša igralska skupina brezplačno uprizorila »Raztrganec« v Skofji vasi, kot sestavni del tamkajšnje proslave.

Z istim delom so igralci gostovali še na Gomilskem, kjer so zelo zadovoljili polno dvorano gledalcev.

Dramska sekcija je nadalje skupno z glasbeno sekcijo sodelovala pri glavni proslavi za 40. obletnico KPJ in SKOJ.

Nesebični in poštvovalni aktivni člani dramske sekcije zaslužijo polno priznanje.

POZIV!

V kratkem prične podjetje z gradnjo drugega samskega doma (140 ležišč), ki se po sklepu delavskega sveta preimenuje v »Mladinski dom«.

Bralcem glasila je že znana obveza — 60 ur prostovoljnega dela za vsakega člana kolektiva za čimprejšnjo dograditev mladinskega doma.

Ker je gradnja postala aktualna, pozivamo vse člane kolektiva, da uresničijo obljubo oziroma izpolnijo obveznost, dano potom delavskega sveta o prostovoljnem delu.

V zvezi z gornjim naj sektorska vodstva:

- takoj postavijo štabe za organizacijo prostovoljnega dela;
- skličejo sestanke in se pogovorijo s člani kolektiva;
- izvedejo organizacijo prostovoljnega dela;
- stalno zasledujejo dosežene uspehe s pomočjo sistematične in točne evidence; V ta namen je določiti evidentičarje;
- vršijo obračun izvršenih del po predpisani evidenci (uporablja se obrazec »obračun delovnih ur«).

Uredništvo glasila poziva ekonomske enote, da napovedo medsebojna tekmovanja v zvezi s prostovoljnim delom.

V naslednjih številkah glasila bomo pod posebno rubriko objavljali dosežene uspehe in neuspehe ekonomskih enot in posameznikov o prostovoljnem delu.

Uredništvo

